

การพนันวัวชนยุคหลังโควิด

มุขธิดา เองนางรอง

1. บทนำ

การพนันวัวชนเป็นการพนันตาม พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 บัญชี ข. หมายเลข 1 การเล่นซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งกัน เช่น ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ และในกฎกระทรวง ฉบับที่ 17 พ.ศ. 2503 ของกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้การอนุญาตให้ใช้สถานที่ที่เป็นสนามกีฬาชนโคหรือบ่อนวัวชน ต้องลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือสั่งการ เรื่อง “การอนุญาตจัดให้มีสถานที่เล่นการพนันชนโค (เปิดบ่อน)” ลงวันที่ 5 ธันวาคม 2563 ได้มอบอำนาจการออกใบอนุญาตให้ใช้สถานที่เล่นพนันชนโคหรือบ่อนวัวชน เป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมการปกครองและผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนการขอใบอนุญาตเล่นการพนัน ซึ่งกำหนดเวลาให้เล่นได้ไม่เกินหนึ่งวัน ในช่วงเวลา 7-19 น. ค่าธรรมเนียมการขอใบอนุญาตเล่นพนันวันละ 400 บาท กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตในกรุงเทพมหานครคือ ผู้อำนวยการสำนักงานการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง และในจังหวัดอื่นคือ นายอำเภอ

สนามกีฬาชนวัวหรือบ่อนวัวชนมีการก่อสร้างหรือกายภาพของสนามที่ถาวร มีส่วนประกอบประมาณ 11 ส่วน ได้แก่ สังกเวียน อัฒจันทร์ กระจ่างรั้ว ร้านอาหารหรือร้านค้า ลานอเนกประสงค์ บั๊อมชาย บั๊อมหญิง ประตูผ่านเข้าออก ลานจอดรถ ค่าพักรั้ว และสุนัข (ผูกพรวน และณรงค์, 2543) ในอดีตบ่อนวัวชนมีให้เห็นเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือสั่งการ เรื่อง การอนุญาตจัดให้มีสถานที่เล่นการพนันชนโค (เปิดบ่อน) ในปี 2563 บ่อนวัวชนจึงขยายตัวสู่ภูมิภาคอื่น

ตารางแสดงจำนวนสนามวัวชนที่ได้ใบอนุญาต ปี 2555 และปี 2567

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนสนามวัวชน	
		ปี 2555*	ปี 2567**
1	กระบี่	1	1
2	ตรัง	3	3
3	นครศรีธรรมราช	7	10
4	พัทลุง	3	4
5	สงขลา	12	11

6	สตูล	1	1
7	สุราษฎร์ธานี	1	2
รวมเฉพาะภาคใต้		28	32
8	เชียงใหม่	-	1
9	ตาก	-	2
10	พะเยา	-	1
11	แพร่	-	1
12	สุโขทัย	-	1
รวมทั้งหมด		-	38

ที่มา * ผกาพรรณ สกุลมัน และ ณรงค์ แก้วเฉย (2543) หน้า 51 อ้างถึงใน รงค์ บุญสวยขวัญ (2561),

การเมือง เศรษฐกิจ การพนันวัวชน

** ข้อมูลวันที่ 5 มีนาคม 2567 ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย 4 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 กรุงเทพมหานคร ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. โรคติดต่อ มาตรา 35 และ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน สั่งปิดสนามชนโค สนามซ้อม ชนไก่ สนามกัดปลาชั่วคราว ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ก็มีคำสั่งในลักษณะเดียวกัน เช่น จังหวัดตรังผู้ว่าฯ ตรัง สั่งปิดสนามชนวัวทั้ง 3 แห่ง สนามชนไก่ทั้ง 10 อำเภอ และแหล่งบันเทิงหรือที่มีคนแออัดและงดจัดงานที่มีคนเข้าร่วมจำนวนมาก ทำให้สนามวัวชนในหลายจังหวัดต้องปิดตัวลงซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจวัวชนอย่างมาก

เมื่อสถานการณ์โควิด 19 ได้คลี่คลายลงในปี 2566 กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือสั่งการ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการอนุญาตจัดให้มีการเล่นการพนันประเภทให้สัตว์ต่อสู้หรือการแข่งขันสัตว์ โดยอนุญาตให้จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง อนุญาตให้หนึ่งบ่อนสามารถเล่นได้ 1 ครั้งต่อเดือน ส่วนจังหวัดอื่น ๆ อนุญาตให้หนึ่งบ่อนสามารถเล่นได้ 1 ครั้งต่อสัปดาห์หนึ่งเดือนไม่เกิน 4 ครั้ง มีกรณีพิเศษให้อนุมัติได้เฉพาะกรณีงานที่จัดให้มีขึ้นในโอกาสอันเป็นประเพณีซึ่งได้จัดให้มีเป็นประจำทุกปี และได้เคยรับการอนุมัติมาแล้ว หรือกรณีที่เป็นการขออนุญาตในกรณีจำเป็นอย่างยิ่งในการหาเงินเพื่อการกุศลสาธารณะให้อนุมัติได้ปีละไม่เกิน 5 ครั้ง แต่ละครั้งไม่เกิน 3 วัน และจะต้องไม่ตรงกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

จากลำดับกฎหมายและคำสั่งการต่าง ๆ ของภาครัฐตั้งช่วงก่อนโควิดจนถึงปัจจุบัน ทำให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งระบบเศรษฐกิจและวงการวัชชนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นด้วย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบเฉพาะจำนวนสนามวัชชนในภาคใต้ของปี 2555 และปี 2567 เนื่องจากมีข้อมูลที่จำกัด พบว่า จากคำสั่งที่อนุญาตให้มีสนามวัชชนเพิ่มขึ้นได้นั้นทั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และสุราษฎร์ธานีมีจำนวนสนามชนวัวเพิ่มขึ้น แต่มีบางจังหวัดที่มีจำนวนสนามลดลง คือ สงขลา นอกจากนี้จังหวัดกระบี่และตรังมีจำนวนสนามเท่าเดิม ในภาพรวมสนามชนวัวในภาคใต้มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันวัชชนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเห็นจากในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่มีการสั่งปิดสนามชั่วคราวได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการพนันวัชชน ทั้ง คนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงวัวได้รับความเดือดร้อน เช่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้งคนเลี้ยงวัว คนปลูกหญ้าตัดหญ้า เจ้าของค่ายวัชชนและเจ้าของสนามวัชชนได้รับผลกระทบอย่างหนัก

อีกทั้งจากข่าวที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นในช่วงโควิดและหลังโควิดได้มีผลกระทบอย่างต่อเนื่องต่อชาวบ้านและผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง

“นายชัยยันต์ ราชนาวิ ชาวตำบลโมคลาน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดเผยว่าทุกคนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจวัชชนต่างได้รับผลกระทบอย่างหนัก ต้องยอมรับสภาพแก้ไขไม่ได้ต้องยอมต้องทน พยายามฝืนให้ไปต่อได้ ทุกคนลำบากทั้งกลุ่มที่ปลูกหญ้าขาย พกรับจ้างตัดหญ้า คนเลี้ยง คนที่มีอาชีพซ่อมเขาวัวรายได้เดือนละ 2-3 หมื่นบาทหายไป การเลี้ยงวัวรายจ่ายต้องมี เมื่อสะสมเข้าหลาย ๆ เดือนมันก็นั่นมากพวกเจ้าของวัวที่ไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ต้องขายวัวไปหลายราย”

(NationTV, 2564)

นอกจากนี้ผู้เลี้ยงชายวัวยังจำเป็นต้องขายวัวในราคาตก เนื่องจากสนามชนถูกสั่งปิดตามมาตรการควบคุมโควิด

“นายสมชาย เกตุชาติ นายสนามชนวัวบ้านนาทราย อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช เปิดเผยว่าภาคใต้มีทั้งหมด 28 สนาม มีวัวชนหลายหมื่นตัว แต่ละคนเลี้ยงด้วยความรัก แต่มาถึงช่วงนี้ที่ขายไปจำเป็นที่จะขายเพราะไม่มีรายได้อะไร วัวชนแต่ละตัวถ้าขายราคาเนื้อ ตกตัวละ 3 หมื่นบาทเท่านั้น แต่ถ้าเป็นราคาวัวชนจะตกอยู่ที่ตัวละหลายแสนบาท ซึ่งจำเป็นต้องขายเพราะไม่มีรายได้อะไร” (NationTV, 2564)

ต่อมาในระยะหลังที่สถานการณ์โควิดเริ่มเบาบางลงและบางจังหวัดอนุญาตให้มีการชนวัวได้แล้ว แต่สถานการณ์การพนันวัวชนยังไม่ได้ดีขึ้นมากนัก เนื่องจากการมีจำนวนวัวที่ลดลงในช่วงโควิด ทำให้ไม่มีวัวลงสนามต่อเนื่อง อย่างเช่น สนามชนโค จังหวัดตรัง ไม่มีวัวชนลงสนาม หลังถูกสั่งปิดตั้งแต่โควิด 19 ระบาด ภายในสนามเริ่มเสื่อมโทรมและยังต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเดือนละหลายหมื่นบาทมากกว่า 2 ปี และไม่เคยได้รับเยียวยาจากหน่วยงานภาครัฐ (Thaipbs, 2565)

จากประชุมการประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัวชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า เจ้าของสนามและเจ้าของวัวชนได้รับผลกระทบอย่างหนักในช่วงสถานการณ์โควิด 19 รายได้เข้าสู่สนามและรายได้จากคนเลี้ยงวัวลดลงอย่างมาก เนื่องจากมีคำสั่งจากรัฐไม่ให้มีการจัดการแข่งขันเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

เจ้าของสนามวัวชนให้ความเห็นว่า “ช่วงโควิดประกาศของรัฐออกกฎไม่อนุญาตให้มีการชน ห้ามชุมนุมส่งผลกระทบต่อทั้งนายสนาม และเจ้าของวัวต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายวัวตกประมาณ 10,000 กว่าบาท แยกค่าใช้จ่าย 1-2 ปี ประมาณ 120,000-130,000 บาทต่อปีต่อตัว และยังหาเด็กเลี้ยงวัวไม่ได้เพราะเด็กกลุ่มนี้ก็ต้องออกไปหางานอื่นทำ” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

ผลกระทบของโควิด 19 ไม่ได้มีผลแค่เฉพาะเจ้าของวัว เจ้าของสนาม เด็กเลี้ยงวัว และอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัวชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อพ่อแม่ค้าในชุมชนและในพื้นที่ที่ไม่สามารถมีรายได้จากการขายของรอบ ๆ สนาม

เมื่อสถานการณ์โควิดคลี่คลายลงในช่วงระยะแรกการพนันวัวชนก็ยังไม่ได้ดีักเหมือนเมื่อก่อน จำนวนคนเข้าสนามลดลง รายได้ลดลง และมีคู่วัวชนน้อยลง ภาครัฐได้ออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมอยู่ซึ่งพวกเขามองว่า ระเบียบเหล่านี้ไม่ได้สอดคล้องกับวิถีของพวกเขาและไม่สามารถปฏิบัติจริงได้

“ในช่วง 1-2 เดือนแรกต้องมีการเว้นระยะห่างตามกระทรวงสาธารณสุข แต่เมื่อทำจริงก็ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ เขียนตามกฎหมายแต่เข้าสนามไม่มีผลอะไร ปฏิบัติจริงไม่ได้ เช่น ไม่ใส่แมส แปะมือไม่ได้ ประกาศของรัฐไม่สอดคล้องกับวิถีที่พวกเราเป็น” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

“ช่วงโควิดเริ่มคลี่คลายเริ่มเปิดสนามได้แล้ว สนามจะเก็บค่าบัตรผ่านประตู 200-300 บาท ส่วนค่าหัวไม่ต้องจ่ายและไม่เสียค่าน้ำ โดยปกติสนามมีคนเข้าประมาณ 3,000 คน พอในช่วงหลังโควิดที่ต้องมีการเว้นระยะห่างก็ทำให้คนเข้าจำกัดไม่ถึง 500 คน” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

ในระยะเวลาตั้งแต่ช่วงโควิดถึงระยะผ่อนปรนหลังโควิดทางระบบเศรษฐกิจของสนามวัวชนก็ได้ใช้เวลา 5-6 เดือนกว่าจะกลับมาอยู่ในสภาพเดิมแบบยุคก่อนโควิด

ในปัจจุบันนี้เมื่อหลาย ๆ อย่างเริ่มเข้าที่เข้าทางมากขึ้นจำนวนคนในสนามก็เริ่มกลับมาใกล้เคียงกับจำนวนเดิมและหลาย ๆ ฝ่ายของผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับวัวชนมีการปรับตัวมากขึ้นทั้งการทำฟาร์มเลี้ยงวัวชน การมีโปรแกรมขึ้นลดราคาบัตรหรือเข้าฟรี การนำวัวไปชนข้ามภาค การรับสปอนเซอร์จากที่อื่น ๆ และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการโปรโมตสนามวัวชนและค่ายวัวชน ดังจนกล่าวในหัวข้อต่อไป

2. การเลี้ยงวัวชน ตลาดวัวชน และสนามซ้อมวัว

2.1 การเลี้ยงวัวชน

การเลี้ยงวัวชนนั้น หากเป็นวัวใหม่หรือวัวที่เกิดใหม่บนเส้นทางวัวชน ซึ่งวัวหนึ่งตัวหลังจากผ่านกระบวนการคัดเลือกสายพันธุ์และลักษณะทางรูปร่าง จะผ่านกระบวนการคัดเลือกสายพันธุ์และลักษณะทางรูปร่าง จะผ่านกระบวนการเลี้ยงแบบปล่อยทุ่งหรือเลี้ยงเป็นฝูง จากนั้นจะเลี้ยงพิเศษโดยเจ้าของ หรือหากเป็นวัวในฟาร์มวัวชนของผู้มีฐานะดี ก็อาจจะถูกคัดเลือกให้รวมบ้านที่อยู่ในสังกัดหรือมาจากฐานความเคารพนับถือแต่มีความรู้ความเข้าใจและมีใจรักวัวชน นำไปเลี้ยงตั้งแต่อายุประมาณ 2 ปี จากนั้นอาจจะเดินเข้าสู่การซ้อมชนตามสถานที่บ้านหรือชุมชนต่างๆ หรือบ่อนซ้อมต่างๆ ไปที่บ่อนบ้านหรือบ่อนที่ไม่ได้รับอนุญาตจากราชการ หากผลชนะพร้อมก็มีลักษณะการชนดีก็จะได้รับการสร้างราคาหรือถูกคัดเลือกพิเศษเข้าสู่การชนก่อนรายการใน “บ่อนหลวง” หรือบ่อนที่ถูกตั้งที่ที่ได้รับการอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ส่วนวัวที่เป็นวัชชนสมบูรณ์แล้วหรือการเลี้ยงวัชชนที่เป็นวัชชนที่ผ่านประสบการณ์การชนมาแล้ว ผู้เลี้ยงจะมีกระบวนการเลี้ยงวัวในเชิงภูมิปัญญาอยู่ 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงแรก การเลี้ยงวัวในช่วงปกติที่ยังไม่ถูกคู้หรือ ยังไม่มีคู้ที่จะต้องชน หรือเป็นช่วงเวลาก่อนเปรียบวัว กับช่วงที่สอง ช่วงที่วัวถูกคู้หรือมีคู้ชนแล้ว มีการตกลงประกบคู่ชน มีการกำหนดและวงเงินเดิมพันโดยทำสัญญาการชนกันแล้วภายใต้การตกลงเห็นชอบของนายสนามวัวชน

ช่วงแรก การเลี้ยงในช่วงปกติที่ยังไม่ถูกคู้หรือช่วงก่อนเปรียบวัว ในกรณีที่วัวผ่านสังเวียนชนมาแล้ว เป็นระยะเวลาหลังจากชนเสร็จแล้ว จะเลี้ยงวัวไว้ที่บ้านเจ้าของวัวหรือในสถานที่ที่วัวอยู่หรือในค่ายที่บริเวณบ้าน ที่มีผู้เลี้ยงวัวหลักดูแลคนเดียว แต่มีผู้ที่มีภูมิปัญญาการเลี้ยงจะคอยช่วยแนะนำการเลี้ยงในบางครั้ง โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วง 2 เดือน ที่ปฏิบัติเป็นเหมือนแบบแผนคล้าย ๆ กัน แต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียดของผู้เลี้ยงแต่ละราย

ช่วงที่สอง เป็นช่วงที่วัวชนเปรียบคู่แล้วจากที่มีการกำหนดและวงเงินเดิมพันโดยทำสัญญาการชนกันภายใต้การตกลงเห็นชอบของนายสนามวัวชน โดยวัวนั้นจะถูกนำมาเข้าค่ายพักที่สนามวัวชนเพื่อความคุ้นเคยประมาณ 20 วัน โดยมีผู้เลี้ยงหลักและผู้ช่วยดูแลวัวรวมประมาณ 3-4 คน พร้อมกับวัวตัวเลี้ยงเป็นเพื่อนในค่ายพักอีกประมาณ 1 ตัว โดยที่ในระยะเวลา 20 วัน จะต้องเลี้ยงดูอย่างดีเป็นพิเศษเพื่อการชนโดยเฉพาะ จึงมีเหมือนแผนการฝึกซ้อมที่ถูกทำซ้ำในจำนวน 20 วันจนถึงวันที่กำหนดชน

มีการกล่าวกันเป็นที่ยอมรับกันว่าการเลี้ยงวัวในช่วงนี้ปฏิบัติได้ดีกว่าลูกเมียที่บ้าน เพราะมีหญ้าและน้ำให้กินอย่างอุดมสมบูรณ์ อาบน้ำซัดสีวันละ 2 ครั้ง ต้องฝึกหัดกำลังให้วิ่งทุก ๆ เข้าเย็น และใช้ไม้ตีที่คอทุกวันเพื่อให้มีกล้ามเนื้อขึ้นทำให้คอแข็งแรง และให้ฝึกชนกับวัวอื่นๆ บ้าง โดยการเลี้ยงดูไม่ให้ใครเข้าใกล้โดยเฉพาะคนฝ่ายตรงกันข้าม ในช่วงเวลากลางคืนให้นอนในมุ้งป้องกันยุง อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงวัวชนนั้นเป็นภูมิปัญญา นั้นหมายถึง มีความแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ความคิด ประสบการณ์ของแต่ละถิ่นฐาน เช่นนี้การเลี้ยงวัวเพื่อชนนั้นจึงมีผู้คนที่เน้นกระบวนการที่เป็นสูตร การเลี้ยงเฉพาะที่แตกต่างกันไปหรือเหมือนกันก็ได้ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

ในช่วงก่อนปี 2560 ยังมีการเลี้ยงวัวแบบดั้งเดิมและมีระบบฟาร์มเข้ามาบ้างแล้วแต่ยังไม่เป็นที่นิยม การเลี้ยงวัวแบบดั้งเดิมในภาคใต้มักถูกเลี้ยงแบบชาวบ้าน โดยเลี้ยงในท้องนาและพาวัวออกมาชนกันตามท้องทุ่ง ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เช่น การขยายพื้นที่สวนยางพาราและการเพิ่มขึ้นของการเลี้ยงโคนม การเลี้ยงวัวพื้นเมืองจึงค่อย ๆ ปรับตัว แต่ก็ยังคงได้รับความนิยม โดยเฉพาะวัวชนที่มา

จากสายพันธุ์ที่เคยผ่านสนามชน มีลีลาการชนที่ดุเดือด ทำให้มีราคาสูงและเป็นที่ต้องการของผู้เลี้ยง เพราะนอกจากจะนำไปแข่งขันได้แล้ว ยังยกฐานะทางสังคมของเจ้าของได้อีกด้วย

จนในช่วงหลังปี 2560 ชุมชนเริ่มมีการทำระบบฟาร์มวัวชนมากขึ้น มีการจัดการที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการสมัยใหม่ มีแบบแผนการเลี้ยง การฝึกซ้อม การดูแลสุขภาพ การคัดเลือกลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมกับการชน และยังมีระบบบริหารจัดการ เช่น การหาหุ้นส่วน การจัดทีมงาน และการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ความหมายของระบบการทำฟาร์มวัวชน หมายถึง หนึ่งคนเลี้ยงวัวหลายตัวหรือหนึ่งชุมชนเลี้ยงวัวหลายคอก แตกต่างจากการเลี้ยงวัวแบบดั้งเดิมที่คนเลี้ยงหนึ่งคนต่อวัวหนึ่งตัว และฟาร์มวัวชน มักจะใช้คำว่า “ค่ายวัวชน” จำนวนวัวชนในหนึ่งค่ายก็มีอยู่หลายตัวขึ้นอยู่กับศักยภาพ ความพร้อม และบารมีของเจ้าของค่าย

ทั้งนี้การเลี้ยงวัวชนแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิม (วัวบ้าน) และการเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่ (วัวค่าย) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบการเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิม (วัวบ้าน) และการเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่ (วัวค่าย)

คุณสมบัติ	การเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิม (วัวบ้าน)	การเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่ (วัวค่าย)
ขนาดธุรกิจ	เล็ก, บุคคล/ชุมชน	ใหญ่กว่า, ฟาร์ม/ค่าย
การให้อาหาร	หญ้า อาหารธรรมชาติ, สมุนไพร อาหารเสริม	อาหารธรรมชาติ อาหารเฉพาะ, อาหารเสริม
ที่พักอาศัย	เพิงพักเรียบง่าย, รวมกับที่อยู่อาศัย	โรงเรือนเฉพาะ
วิธีการฝึก	ไม่เป็นทางการ, ชุมชน	เข้มงวด, ฝึกจ็อกกิ้ง, ซ้อมชน
การดูแลสุขภาพ	ปศุสัตว์ท้องถิ่น, ยาพื้นบ้าน	ตรวจสุขภาพสม่ำเสมอ, วัคซีน
บทบาทของชุมชน	มีส่วนร่วมสูง, ความสามัคคีในสังคม	อาจมีบทบาทน้อยลง

ต้นทุนเริ่มต้น	ต่ำกว่า	สูงกว่า
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	ต่ำกว่า	สูงกว่า
ความเสี่ยงต่อโรค	สูงกว่า	อาจต่ำกว่า
อัตราการเจริญเติบโต	ช้ากว่า	อาจเร็วกว่า
มูลค่าทางการตลาด	ผันผวน, อาจต่ำกว่า	สูงกว่า, ราคาสูงสำหรับแชมป์
เงินเติมพัน	โดยทั่วไปต่ำกว่า	อาจสูงกว่า
การอนุรักษ์สายพันธุ์	ลักษณะ	สายพันธุ์แชมป์

การเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิม มักมีขนาดเล็ก เป็นการเลี้ยงในระดับครัวเรือน หรือ อาจมีการรวมกลุ่มกันในกลุ่มชน และในหลายชุมชน มองว่าเป็นการลงทุนที่สามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้ดี และได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากคนในชุมชน เจ้าของวัวชนจำนวนมาก ไม่มีการศึกษาในระบบอย่างเป็นทางการ และมักจะอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ หรือบอกต่อกันมา ทั้งนี้ การเลี้ยงวัวชนจะมีลักษณะการดูแลที่แตกต่างจากวัวปศุสัตว์อื่นๆ อย่างชัดเจน

การให้อาหารวัวชนแบบดั้งเดิมจะมีทั้งการตัดหญ้าหยาบธรรมชาติที่เป็นพันธุ์หญ้าเฉพาะจากทุ่งที่มีการเลี้ยงหญ้าประเภทนี้ไว้โดยเฉพาะ ในแต่ละวันจะมีการพาวัวไปเดินออกกำลังกายตามแหล่งธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทุ่งหรือเดินลุยโคลนเล่นตามร่องน้ำ เพื่อฝึกให้วัวชนมีกำลังในระดับที่เหมาะสม วัวที่ชนดีจะต้องมีความผสมผสานกันระหว่างกำลังกล้ามเนื้อและความปราดเปรียว มีการให้สมุนไพรที่มีสรรพคุณในการบำรุงตามธรรมชาติ เช่น น้ำหมักลูกยอ มะกรูด บอระเพ็ด น้ำผึ้ง รวมถึงมีการเสริมอาหารเม็ด ยาบำรุงกำลังสูตรพิเศษ สำหรับวัวชนโดยเฉพาะ

ที่พักอาศัยของวัวชนแบบดั้งเดิม มักมีลักษณะเรียบง่าย อยู่รวมกับบริเวณที่อยู่อาศัยของครอบครัว แต่ก็มีकु่มไฟ อาบน้ำ มีกิจวัตรแบบแผนในการดูแลฝึกซ้อมแต่ละวันที่ชัดเจน

วิธีการฝึกวัวชนแบบดั้งเดิมมักเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ โดยเจ้าของอาจเรียนรู้จาก ชุมชนครอบครัว เพื่อน หรือจากการสังเกตการแข่งขัน ความสนใจในวัวชนมักจะได้รับปลูกฝังตั้งแต่เด็ก

การดูแลสุขภาพวัวชนแบบดั้งเดิม ผสมผสานกันทั้งการดูแลโดยสัตวแพทย์แผนปัจจุบัน ในการตรวจเลือด ฉีดวัคซีนและภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้จากชุมชน และการเลี้ยงวัวชนจะต้องระมัดระวังการปะปนกับวัวทั่วไป เพื่อป้องกันโรคระบาดต่างๆ เพราะการติดโรคระบาด อาจจะทำให้สมรรถภาพการชนนั้นหมดไปได้เลย

นอกจากนี้การเลี้ยงวัวชนยังช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพพื้นฐาน และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การผลิตสายจูง ที่พันเขา รองเท้า หญ้า ยาสมุนไพร ฯลฯ

ข้อดี: การเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิมมีข้อดีหลายประการ ประการแรกคือ ต้นทุนในการเริ่มต้นและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่ำ เนื่องจากอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ และการสนับสนุนจากชุมชนเป็นหลัก การเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิม มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และความสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัวชนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง

ข้อจำกัด: ข้อจำกัดของการเลี้ยงวัวชนแบบดั้งเดิมที่สำคัญคือ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบาดและประสิทธิภาพที่ต่ำกว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดูอาจไม่ได้รับการควบคุมเท่าที่ควร และการเข้าถึงการรักษาพยาบาลจากสัตวแพทย์แผนปัจจุบันอาจมีจำกัด นอกจากนี้ วัวชนที่เลี้ยงแบบดั้งเดิมอาจมีอัตราการเจริญเติบโตที่ช้ากว่า และอาจมีสภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรสำหรับการแข่งขันที่ต้องใช้ความแข็งแรงสูงซึ่งอาจส่งผลให้มูลค่าทางการตลาดและรายได้จากการแข่งขันต่ำกว่าวัวชนที่เลี้ยงในค่ายที่มีการฝึกฝนอย่างเข้มงวด

การเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่ มักมีขนาดใหญ่มีลักษณะเป็นฟาร์มเชิงพาณิชย์ หรือค่ายเลี้ยงวัวชน โดยเฉพาะ เจ้าของวัวชนเหล่านี้อาจมีวัวชนหลายตัว และมีการจัดการที่เป็นระบบ มีการสร้างระบบเครือข่ายของชุมชนผู้เลี้ยงวัวชนให้กับค่าย เพื่อให้วัวมีความพร้อมสำหรับการจำหน่าย หรือการส่งเข้าแข่งขัน การเลี้ยงดูวัวชนในรูปแบบนี้อาจต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดหาและดูแลวัวแต่ละตัว ซึ่งมูลค่าวัวชนบางตัวอาจมีราคาสูงถึง 10 ล้านบาท

การให้อาหารวัวชนแบบสมัยใหม่ จะมีการใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์และปศุสัตว์เข้ามาผสมผสาน มีการจัดหาอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและเหมาะสม เพื่อให้วัวมีร่างกายที่สุขภาพที่ดี มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง และพร้อมสำหรับการแข่งขัน โดยอาจมีการให้อาหารสดแบบดั้งเดิม เช่น หญ้าหว่าย ผสมผสานกับอาหารสูตรธรรมชาติอื่นๆ ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เช่น กากปาล์มหีบน้ำมัน แหนแดง และอาหารเม็ดสูตรพิเศษ รวมทั้งมีการจัดหาอาหารเสริมต่าง ๆ ฮอโมนต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของช่วงอายุ มีการจัด

ตารางการให้อาหารที่เป็นเวลาและมีปริมาณที่เหมาะสม เพื่อให้วัวได้รับสารอาหารที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตและเสริมสร้างความแข็งแรง

ที่ฟาร์มของวัวชนแบบสมัยใหม่มักเป็นโรงเรือนที่มีการออกแบบเฉพาะ เพื่อให้วัวมีความสะดวกสบายและปลอดภัย อาจมีการติดตั้งมุ้งเพื่อป้องกันแมลงต่าง ๆ มีการแยกโรงเรือนที่เป็นสัดส่วนช่วยให้อาหารสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดูได้ดีขึ้น

วิธีการฝึกวัวชนแบบสมัยใหม่มีความเข้มงวดและเป็นระบบมากขึ้น โดยอาจมีการฝึกวิ่ง ฝึกเดินเป็นประจำทุกวัน มีแหล่งน้ำสำหรับให้วัวลงไปเดินและแช่น้ำ มีลานฝึกซ้อมการชนกับวัวตัวอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรง และสร้างความชำนาญในการต่อสู้

การดูแลสุขภาพวัวชนแบบสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ มีการจ้างสัตวแพทย์เข้ามาตรวจเลือดเพื่อหาปรสิตและโรคต่าง ๆ เป็นประจำ มีแบบแผนของการให้อาหารเพื่อป้องกันโรคติดต่อที่ชัดเจน

ข้อดี: การเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่มีข้อดีคือ สามารถจัดการสุขภาพของวัวได้ดีกว่า และมีโอกาสเกิดโรคน้อยกว่า เนื่องจากมีการดูแลสุขภาพเชิงรุกและการควบคุมสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดูที่ดี การตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ และการให้อาหารช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคได้ นอกจากนี้ วัวชนที่เลี้ยงแบบสมัยใหม่มักมีอัตราการเจริญเติบโตที่เร็วกว่า และมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงกว่า เนื่องจากได้รับอาหารที่มีคุณภาพ และการฝึกฝนอย่างเข้มงวดทำให้มีศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีมูลค่าทางการตลาดสูงขึ้น และมีโอกาสสร้างรายได้จากการแข่งขันได้มากกว่า การมีสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีในการเลี้ยงดู และฝึกซ้อมที่ดีก็เป็นอีกข้อดีของการเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่

ข้อจำกัด: ข้อจำกัดของการเลี้ยงวัวชนแบบสมัยใหม่ คือ มีต้นทุนในการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่สูงกว่ามาก เนื่องจากต้องใช้งบประมาณในการจัดหาอาหารที่มีคุณภาพสูง การสร้างโรงเรือนที่มีมาตรฐาน การจัดโปรแกรมการฝึกฝน และดูแลสุขภาพโดยสัตวแพทย์อย่างต่อเนื่อง

2.2 ตลาดวัวชนขยาย

ในตลาดวัวราคาวัวชนมีราคาสูงขึ้นเพราะปริมาณวัวพื้นบ้านที่ลดลง ประกอบกับความต้องการจำนวนวัวเพื่อการชนของจำนวนสนามหรือบ่อนวัวชนที่มีจำนวนบ่อนหรือสนามวัวชนที่ถูกต้องตามกฎหมายมีจำนวนมากถึง 28 สนาม ใน 6 จังหวัดภาคใต้ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561) และสนามฝึกซ้อมที่ไม่ได้รับอนุญาตอีกจำนวนมาก ทำให้มีการเลี้ยงวัวชนมากขึ้นเพราะแรงจูงใจจากราคาดีว่าการเลี้ยงวัว

เนื้อหรือวัวพื้นเมืองปกติ ยิ่งวัวชนที่มีอายุมากชนดีราคาจะสูงมาก หากวัวเป็นวัวที่ดีหรือชนชนะราคาก็จะสูงขึ้น เช่นเดียวกับปริมาณวัวชนในปัจจุบันมีความต้องการมากขึ้น โดยที่ในปีหนึ่ง ๆ ต้องมีวัวพร้อมชนจำนวนมากกว่า 4,000 ตัว กล่าวคือ สนามวัวชนมี 28 สนามจากการเฉลี่ยการวัวชนวันละประมาณ 10 คู่หรือ 20 ตัวชนสนามละ 2 วันต่อเดือน โดยต้องชนทั้ง 12 เดือน รวมใช้วัวที่พร้อมชนทุกสนามจำนวน 13,440 ตัว แต่วัวหนึ่งตัวสามารถชนได้ประมาณ 3-4 ครั้งต่อปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการชนว่าเป็นแผลมากน้อยหรือชนหนักชนเบาในครั้งนั้น ๆ ขนาดไหน จึงเฉลี่ยชน 3 ครั้งเพราะอาจจะไม่มีคู่ชนหรือไม่อาจจะหาคู่ชนหรือที่กล่าวว่ามีคู่ชนไม่ถูกคู่ชน ดังนั้น จะต้องมีวัวพร้อมชนโดยประมาณ 4,480 ตัว (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

จากความต้องการปริมาณวัวชนที่เพิ่มมากขึ้น การเลี้ยงวัวชนจากกระทำในทุ่งนาเลี้ยงไว้ที่บ้านด้วยภูมิปัญญาพื้นถิ่นพัฒนาไปสู่การเลี้ยงวัวเป็นฟาร์มวัวชนผ่านเจ้าของฟาร์มที่มีฐานะดี อาจจะมีอิทธิพลมีผู้คนมาจัดการเลี้ยงวัวด้วยกระบวนการที่มีวิทยาศาสตร์เข้ามาเสริม และมีแบบแผนการเลี้ยงและการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ และการเลี้ยงวัวชนเพื่อไว้ขายวัวชน โดยปกติจะซื้อลูกวัวมาเลี้ยงเพื่อขาย เป็นการพัฒนาสายพันธุ์วัวชนที่มีราคาแพง จากวัวชนที่มีประวัติการชนมาค่อนข้างดีที่สามารถสืบประวัติสายพันธุ์ฝ่ายพ่อและแม่พันธุ์ได้ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

ในปัจจุบันตลาดวัวชนมีการขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากรูปแบบการเลี้ยงที่เป็นระบบการทำฟาร์มวัวเริ่มเป็นที่นิยมและจำหน่ายวัวชนไปยังจังหวัดต่าง ๆ อย่างวัวชนในภาคใต้ก็มีหลากหลายสายพันธุ์ที่มีการคัดเลือกจากพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ดีที่มาจากจังหวัดต่าง ๆ นอกจากนี้ฟาร์มวัวชนในภาคใต้ก็มีการผสมน้ำเชื้อจากวัวพันธุ์ดีของภาคใต้นำมาพัฒนา เพาะเลี้ยงประมาณ 2-3 ปีกว่า ๆ ก็จะมีคนมาซื้อถึงพื้นที่ ซึ่งความต้องการวัวชนค่อนข้างสูงมากและได้ราคาดี วัวชนตัวหนึ่งมีราคามากกว่า 35,000 บาท ราคาแพงกว่าวัวทั่วไป 70-80 เปอร์เซ็นต์ ในปัจจุบันวัวชนมีราคาสูงขึ้นกว่าจากเมื่อก่อนเนื่องจากการได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาสายพันธุ์วัวชนก็เป็นรายได้ช่องทางหนึ่งที่เกษตรกรนิยม

2.3 สนามซ้อมวัว

วิธีการชนวัวเริ่มต้นชนในสนามซ้อมหรือบ่อนเถื่อน แล้วขยับสู่บ่อนถูกกฎหมายหรือบ่อนหลวง บ่อนซ้อมมีการเล่นพนันน้อยกว่าบ่อนหลวงมากและประมาณการวงเงินยาก ต่างจากบ่อนหลวงที่เป็นพื้นที่ปิด มองเห็นผู้คนชัดเจน (รงค์ บุญสวยขวัญ, ม.ป.ป.) บ่อนไม่ถูกต้องตามกฎหมายแฝงอยู่ในรูป

บ่อนซ่อม บ่อนป่า บ่อนบ้านหรือบ่อนเถื่อน เป็นภาษาที่ชาวบ้านใช้เรียกแตกต่างกันไปตามชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

บ่อนซ่อมมีความสำคัญเพราะเป็นพื้นที่ให้วัวมาลงสนามก่อนชนจริง วัวชนจะมีการเข้าสู่การซ่อมชนตามสถานที่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ หรือบ่อนซ่อมต่าง ๆ ไปที่บ่อนบ้านหรือบ่อนที่ไม่ได้รับอนุญาตจากราชการ หากผลชนะพร้อมก็มีลักษณะการชนดีก็จะได้รับการสร้างราคาหรือถูกคัดเลือกพิเศษเข้าสู่การชนก่อนรายการใน “บ่อนหลวง” หรือบ่อนที่ถูกต้องที่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

การเป็นวัวชนนั้นต้องเป็นวัวที่มีความอดทนและฝึกซ้อมต่อเนื่องเป็นเวลานานที่เรียกว่า ซ่อมถึง เช่นเดียวกับผู้เลี้ยงต้องมีความรักใคร่วัวมากเป็นพิเศษด้วย พร้อม ๆ กับต้องชนเสมออย่างน้อยที่สุดเดือนละ 1 ครั้งหรือซ่อมทุกเดือน โดยเริ่มต้นเข้าสู่สังเวียนฝึกซ้อมตั้งแต่อายุวัวประมาณ 4 ปี (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

ในจังหวัดนครศรีธรรมราชบ่อนซ่อมมีอยู่เกือบทุกตำบล เช่น ในเมืองมีอยู่ 6-7 บ่อน ในปัจจุบันบ่อนซ่อมมีมากขึ้นประมาณ 2-3 บ่อนต่อหนึ่งตำบล โดยสนามซ่อมวัวชนหรือบ่อนซ่อมเป็นที่นิยมในจังหวัด เพราะเจ้าของวัวจะนำวัวมาซ่อมก่อนลงสนามจริง มีการชนกันคล้ายกับการชนจริงแต่จะมีการพันเขาวัวไว้เพื่อให้เกิดการบาดเจ็บ ลักษณะสนามซ่อมจะไม่กว้างมากและไม่มีอัฒจันทร์ที่นั่งเหมือนกับสนามจริง ผู้ชมจะต้องยืนดูอยู่รอบ ๆ สนาม

รูปแบบบ่อนซ่อมในอดีตกับปัจจุบันยังคงมีรูปแบบเหมือนเดิม บ่อนซ่อมมักมีรายได้จากค่าน้ำชาและเครื่องดื่ม และไม่มีการเก็บค่าซ่อม นอกจากนี้ยังมีการแอบชนกันและพนันกันเป็นครั้งคราวเพื่อความสนุกสนานแต่จบบ่อยมาก อีกทั้งบ่อนซ่อมยังเปิดให้มีการชนการพนันในบางเทศกาล เช่น เทศกาลสงกรานต์ก็จะมีค่ายวัวนำวัวมาชนเพื่อระดมทุนนำไปทำเรื่องเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ในชุมชน

3. สนามกีฬาชนวัว ผู้ชม คนเล่นพนัน

3.1 บริบทของวัวชนและพนันวัวชนในอดีต

กีฬาวัวชนหรือการพนันวัวชนเป็นตัวอย่างของธุรกิจการเมืองของพนันพื้นบ้านภายใต้การเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่มีการกระจายอำนาจเป็นตัวขับเคลื่อนรองรับกิจกรรมนี้ในชุมชนต่าง ๆ วัวชนที่เป็นพลังทางสังคมมาเป็นหน่วยทางธุรกิจที่มีเป้าหมายคือการสร้างรายได้หรือกำไรอยู่ด้วย กีฬาวัวชนหรือพนันวัวชนมีพัฒนาการที่น่าสนใจ กล่าวคือ

“คอกวัวชน” หรือสังเวียนวัวในทุ่งนากลายเป็น “สนามชนวัว” และสุดท้ายเป็น “บ่อนวัวชน” มีจำนวนเงินพนันที่ใช้ในการชนแต่ละวันจะสูงมาก และมีการสร้างบ่อนวัวชนมากขึ้นตามอำเภอและชุมชน

ต่าง ๆ นอกจากพื้นที่นาข้าวที่สำคัญๆ ในภาคใต้ ทั้งในรูปบ่อนวุ้นชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย หมายถึงการได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยสามารถขออนุญาตชนวัวได้จากผู้ว่าราชการจังหวัดได้ทุกเดือนละ 1 วัน และมีบ่อนไม่ถูกต้องกฎหมายที่แฝงอยู่ในรูปบ่อนซุ่ม บ่อนป่า บ่อนบ้านหรือบ่อนเถื่อน พร้อม ๆ กับความเข้มงวดของราชการที่แสดงออกในรูปของนโยบายคำสั่งเพื่อกำกับการชนวัวอยู่เสมอๆ

ส่วนความนิยมในการกีฬาชนวัวก็ยังเป็นที่นิยมของชาวภาคใต้ใน 7 จังหวัด การชนวัวและการพนันชนวัวหรือสนามชนวัวที่สามารถใช้กระบวนการระดับบุคคลให้เป็นชนชั้นนำในบริบทสังคมวัฒนธรรมว่าได้ว่าเป็น “นายหัว” และ “นักเลง” อันเป็นที่ยอมรับทางสังคมให้ท่านสนามหรือนายบ่อนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถได้โอกาสจากสนามชนวัวเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นผู้แทนราษฎรในระดับต่างๆ เช่น เป็นผู้แทนระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สจ. สอบต. สท. ส.อบจ. นายกเทศมนตรี นายองค์การบริหารส่วนตำบล และการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ในการครองตำแหน่งท่านผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือทำให้บุคคลในวงศาคณาญาติได้รับการยอมรับขึ้น มีที่ระดับคุณค่าทางสังคม

การเลี้ยงวัวชนจากกระท่อมในทุ่งนามาเลี้ยงไว้ที่บ้านด้วยภูมิปัญญาพื้นถิ่นพัฒนาไปสู่การเลี้ยงวัวเป็นฟาร์มวัวชน ผ่านเจ้าของฟาร์มที่มีฐานะดี อาจจะมีอิทธิพล มีผู้คนมาจัดการเลี้ยงวัวด้วยกระบวนการมีวิทยาการสมัยใหม่เข้าเสริม และมีแบบแผนการเลี้ยงและการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ

การชนวัวที่เคยมีการจัดในงานเทศกาลสำคัญของแต่ละบ้านหรือชุมชนท้องถิ่น กลายเป็นการชนวัวทุกเดือน ๆ ละประมาณ 2-3 วันต่อบ่อนหรือสนามวัวชน ดังนั้น การชนวัวของภาคใต้จึงมีตลอดทั้งเดือนหรือทั้งปี หรือมีทุกวันที่สามารถตอบสนองผู้สนใจและนักการพนันได้

มีการเลี้ยงวัวเพื่อไว้ขายเชียนวัวหรือฝึกเลงวัวชน หรือการรักษาพันธุ์วัวชนแต่ละตัวที่มีความพิเศษหรือเป็นเลิศในการชนไว้ เพราะการมีวัวชนโดยเฉพาะวัวดัง ๆ ไว้ในครอบครอง ถือว่าสามารถยกระดับฐานะสถานภาพทางสังคมของเจ้าของวัวได้ สามารถเป็น “นายหัว” กับเจ้าของและความภาคภูมิใจของชุมชนท้องถิ่นนั้น

มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องหรือความต่อเนื่องของกิจกรรมอื่น ๆ เช่น มีรายการชนวัวในโทรทัศน์ช่อง Farm channel มี Website ธุรกิจ CD วัวชนเพื่อขายไปใช้ในงานบุญ งานบวช งานศพ งานตายบ้านเรือนต่าง ๆ เทปวัวชนที่เปิดในการให้คนมาในงานบุญในยามค้าคั้นถือว่าเป็นบันเทิงที่นิยมมาก ๆ นอกจากนี้ยังมีรายการโทรทัศน์อื่นอีกหลายรายการในพื้นที่นิยมของประชาชนที่สามารถถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์แห่ง

ประเทศไทย ช่อง 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช ถ่ายทุกวันตอนบ่าย นอกจากนี้ยังถือว่ารายได้สำคัญ คือ การขายอาหาร น้ำ และผ้าเย็นในบ่อน้ำ

วัดพื้นเมือง ไม่อาจยืนดำรงอยู่ได้หากไม่มีการชนวัด การชนวัดไม่อาจจะยืนดำรงได้หากไม่มีการพนัน เพราะวัดพื้นเมืองเล็กตัวเล็กจะถูกแทนที่ด้วยวัดที่ทางราชการส่งเสริม หากไม่มีการพนันแรงจูงใจได้เสียในการพนัน ผู้เล่นวัดจะไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนุกกว่า หรือตอบแทนทางการพนันมากกว่า เช่นนี้ คนเล่นพนันวัดชนยังดำรงอยู่ในอัตราที่ลดลง เพราะมีเฉพาะกลุ่มเดิม ส่วนบุคคลกลุ่มใหม่ เช่น วัยรุ่นไม่นิยมเข้ามาเป็นสมาชิกคนในสังคมคนชนวัด เนื่องด้วยต้องเดินทางไกลไปสนามวัดชน และอากาศร้อน

มีความพยายามกล่าวถึงการให้วัดชนเป็นกลไกหรือช่องทางในการแสวงหารายได้เข้าสู่รัฐผ่านการท่องเที่ยว ที่มักจะเหมารวมภาพคนชนวัดว่าเป็นนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ ๆ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

จากงานที่ผ่านมาทำให้เห็นภาพของบริบทวัดชนและการพนันวัดชนในอดีตที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้คนชุมชน เศรษฐกิจ และอำนาจ แต่ปัจจุบันบริบทเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมโดยเฉพาะเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโควิด 19 และเทคโนโลยีที่ทำให้บริบทของพนันวัดชนได้เปลี่ยนไป

3.2 สนามวัดชนและการพนันวัดชนก่อนและหลังโควิด

สนามวัดชนก่อนโควิดและหลังโควิดมีการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติทั้งเงินเดิมพัน จำนวนคู่ชน ราคาบัตรเข้าประตู ประเภทนักพนัน ประเภทคนเข้าสนาม อาชีพใหม่ รูปแบบการเล่นพนัน กฎระเบียบ การถ่ายทอดความรู้ และการปรับตัว ในบทความนี้จะเน้นข้อมูลจากพนันวัดชนในจังหวัดศรีธรรมราช

3.2.1 จำนวนคู่ชนและเงินเดิมพัน

ในยุคก่อนโควิด 19 สนามวัดชนในภาคใต้มีจำนวนคู่วัดชนในแต่ละวันโดยเฉลี่ยอยู่ประมาณไม่ต่ำกว่า 10 คู่ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561) โดยมีการชนกันตั้งแต่ 8 โมงครึ่งและไม่มีกำหนดเวลาเลิกชน เนื่องจากในยุคนั้นมีจำนวนวัดชนค่อนข้างมากประมาณหลักหมื่นตัว ทำให้การชนในแต่ละครั้งมีระยะเวลาสั้นทั้งวันตั้งแต่เช้าจนค่ำ

แต่ในปัจจุบันนี้มีคู่ชนประมาณ 8-10 คู่ต่อวัน และเริ่มชนกันหลังเวลาเที่ยงวันเป็นต้นไป ซึ่งคู่ชนมีจำนวนลดลงมาจากหลายปัจจัย ทั้งจากค่ายัวนำวัวมาประกบคู่แล้วแต่ถอนตัวไปในหลายเหตุผล ทั้งไม่สามารถสืบประวัติคู่ต่อสู้ได้ คิดว่าสู้ไม่ได้เลยเลือกถอนตัวเพราะถ้าวัวของพวกเขาชนแพ้จะทำให้วัวเสียประวัติ ส่วนเหตุผลส่วนใหญ่ก็นั้นมาจากวัวเจ็บป่วยกระทันหัน โดยรวมแล้วการมีสนามชนวัวเยอะขึ้นเพิ่มมากขึ้นได้ทำให้มีการกระจายคู่ชนออกไปจึงทำให้ในแต่ละสนามที่มีการชนมีจำนวนวัวคู่ชนน้อยลง

“ในอดีตวัวชนวันหนึ่งไม่ต่ำกว่า 10 คู่ ชนกันตั้งแต่ 8 โมงครึ่ง เวลาเลิกไม่มีกำหนด ปัจจุบัน 8 คู่ เริ่มชนเที่ยงครึ่ง ปายโมง สมัยก่อนวัวพร้อมชนมีเป็นหมื่น” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

“จำนวนคู่ชนลดลงหลังโควิด สนามเยอะขึ้น วัวประกบคู่แล้วมาถอนเพราะไม่สามารถสืบประวัติคู่ต่อสู้ได้ คิดว่าสู้ไม่ได้เลยถอน และส่วนใหญ่วัวเจ็บป่วย” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

ในส่วนเงินเดิมพันในช่วงก่อนยุคโควิดนั้น เงินเดิมพันในวงการวัวชนนั้นมีสูงถึงหลัก 60 กว่าล้านบาทอย่างเช่น

วันที่ 26 มีนาคม 2560 สนามกีฬาชนโคนานาชาติ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา จัดแข่งขันชนวัวนัดพิเศษ สังกัดค่ายวัวชนชื่อดังของสองชั่วคราวเมืองใหญ่ในจังหวัดสงขลา “โคโหนดหลังชาวชัยชนะ” สังกัดค่าย ดร.ไพโร พัฒโน นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ ทีมการเมืองดังฝั่งหาดใหญ่ กับ “โคแดงพลังสิงห์เจ้าปัญญา” หรือ “ไอ้ทิว” สังกัดค่าย สจ.เอก หรือ นายฉัตรเพชร ครุอำโพธิ์ สจ.เขตอำเภอสิงหนคร จากทีมองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ทูบสถิติวงเดิมพันสูงสุดถึง 24 ล้านบาท และคาดว่าน่าจะมีเงินสะพัดอย่างน้อย 50 ล้านบาท ภายในสนามของศึกนัดนี้และมียอดผู้เข้าชมนับหมื่นคน

“นับเป็นการยกระดับวงการกีฬาวัวในภาคใต้เพราะนอกจากเขียนวัวแล้วยังมีนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งมาเลเซียและสิงคโปร์ที่ตีตัวเดินทางมาชมวัวคู่นี้โดยเฉพาะ ซึ่งทางสนามกีฬาชนโคนานาชาติอ.รัตภูมิ จะยกระดับกีฬาวัวชนให้มาตรฐานเทียบชั้นอาเซียนและจะเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของ จ.สงขลา อีกด้วย” (พารณี ปัทมานันท์, 2560)

ส่วนสนามชนโคบ้านทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีศึกแชมป์สงขลาชื่อ แชมป์ชั้น หรือ โคแดงสิงห์สยาม พบแชมป์นครอ้ายหมิ่ง หรือชื่อเต็มว่า โคไหนดทองลาย สุดรักพยัคฆ์นำชัย ที่มีการวางเดิมพันทั้งสองฝ่ายรวมกว่า 60 ล้านบาท มีประชาชนแห่มาร่วมชมเป็นจำนวนมากกว่า 1 หมื่นคน ส่วนเขียนนอกได้เสียร่วม 100 ล้านบาท (Thairat, 2562)

ทำให้เห็นว่า วงเงินเดิมพันที่สูงนั้นมีมานานตั้งแต่ก่อนยุคโควิดและวัวที่เป็นคู่ชนจะเป็นวัวดังและมีชื่อเสียง

ส่วนในช่วงหลังโควิดเงินเดิมพันเริ่มมีตั้งแต่หลัก 1 แสนบาทจนถึง 10 กว่าล้านบาท และคู่ชนที่มีเงินเดิมพันในหลักหลายล้านนั้นเริ่มมีมากขึ้นในช่วงระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมา

“หลังโควิด 3-10 ล้าน เพิ่งมีช่วงหลังโควิด 3-4 ปีที่ผ่านมาเฉพาะเดิมพัน แต่ละสนามเงินไม่ต่ำกว่า 200-300 ล้านบาท” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เงินเดิมพันของวัวชนตั้งแต่ยุคหลังโควิดนั้นจะมีเงินเดิมพันอยู่ในหลักแสนไปจนถึงหลักล้าน ส่วนใหญ่คู่เอกจะมีเงินเดิมพันประมาณ 1-5 ล้านบาท ตัวอย่างเช่น ตารางคู่วัวชนของสนามแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อเดือนมกราคม 2566 มีคู่ชนตั้งแต่หลัก 110,000 บาท จนถึง 2,200,000 บาท

ก้ากรชน
วันอังคาร ที่
31
มกราคม 2566

สนามกีฬาชนโคบ้านทรายขาว
เลขที่ออกโคเงินล้าน สะถ่านภาคใต้ ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่
อ.ท้าวไทร จ.นครศรีธรรมราช
ก้ากรชน เวลา **10.50 น.**

คู่ชน	ชื่อคู่ชน	ชื่อเจ้าของ	REWARD
คู่ที่ 1	โคโหนดลายพิชิตชัย (อ้ายลาย)	บังเจีย กกน.	110,000
	โคนิลลูกเพชร	นายมะโม เชาพังไทร	
คู่ที่ 2	โคล้งสาคไฟเย็น (อ้ายป่า)	นายกร บ้านขาว	220,000
	โคล้งสาคน้ำทรัพย์ (อ้ายแพนต้า)	น้องนาวา ลำนาว	
ชิงเสื่อสามารถจาก วิชชนเจ้าสามเฒ่า และของรางวัลจาก ยาเพียงตราสามเขียน			
คู่เอก	โคแดงงามเพชรมรกต (ลูกโหนด)	น้องตาหวาน ตันเนา	420,000
	โคแดงงามอวสสะคอตตาละ	นายพงกักร์ หวังไทร	
ชิงเสื่อสามารถและของรางวัลจาก สหายวิชชน			
คู่เอก	โคคุดค่างเฉลิมชัย (อ้ายไข่ทำ)	เจ็บชัย ค่ายโคเรียงรัง โคกรทราย	620,000
	โคโหนดเล็กเพชรภูผา (อ้ายเพชร)	เจ็สา ค่ายโค ส.สูงแก้ว	
คู่เอก	โคคุดค่างสิงห์ชัยชัย (อ้ายข้าวหลาม)	เตบพิเชษฐเจริญยนต์ ห้วยเมิน	320,000
	โคคุดค่างน้ำโชค	นายน้อย โคนหลวง	
ชิงเสื่อสามารถและของรางวัลจากสืบสานวิชชน			
คู่เอก	โคล้งสาควาเลนไทน์ (สามเฒ่า)	น้องบอล บ้านหมก	800,000
	โคขาวเพชรสายลม	นาย กักพล เกาแกง	
ชิงเสื่อสามารถและจักรยานยนต์พ่วงข้าง จาก สหายวิชชน			
คู่พิเศษ	โคล้งสาคพศกสองเส	น้องโคน ค่ายโคสองทะเล สงขลา	2,200,000
	โคแดงเสื่อสิงห์แดงโชคชัยขวัญใจควนทูลา (อ้ายลมหวาน)	นายเบงก์ คอบพญา จ.ตรัง	
คู่ที่ 8	โคคุดค่างเพชรสามสี	นายอ พักลุง	320,000
	โคขาวชมรมมีชัย	น้องสอง ค่ายโคไร่โต	
คู่ที่ 9	โคโหนดชมเจ้าภูเขา (อ้ายคูล่อง)	น้องมียู นางแคร์	320,000
	โคล้งสาคหักถ้ำขาว (ไอ้คันทัน)	น้องน้ำจิง คอบคตอ	

นัดเปรียบเทียบใหญ่ วันที่ 29 มกราคม 2566
เพื่อชนเดือน กุมภาพันธ์ 66

ภาพตารางคู่วัวชนของสนามแห่งนี้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวอย่างจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์สนามวัวชนแห่งนี้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในวันนั้นมีคู่วัวชน 11 คู่ มีคู่เอก 3 คู่ และเงินรางวัลสูงสุดอยู่ที่ 700,000 บาท

สนามกีฬาชนโคบ้านทรายขาว
ชนวันที่ 17 พฤศจิกายน 2567 ก้ากรชนเวลา 10.00 น.

Round of **17**
November 2027

คู่ที่	ชื่อโค	เจ้าของโค	เงินรางวัล
1	โคโหนดลายพิชิตชัย (อ้ายลาย)	นางสุนทร ศกสูงทอง	160,000
	โคโหนดเล็กพิชิตชัย (อ้ายแดง)	ค้ายโคกักร์ ค้ายเรือ	
2	โคโหนดงามเพชรน้ำใจ (อ้ายรวม)	สายชัยชัย นาดเขียน	120,000
	โคโหนดงามเพชรสามสี	สายชัยชัย นาดเขียน	
3	โคขาวงามน้ำใจ (สามเฒ่า)	นายอเนก สุทธิรัมย์	120,000
	โคโหนดงามเพชรสามสี	นายอเนก สุทธิรัมย์	
4	โคโหนดงามวันวิภา (เจ้าขาว)	น้องพริต ค้ายโคใหญ่บอด นาดเขียน	100,000
	โคโหนดงามวันวิภา (เจ้าขาว)	น้องพริต ค้ายโคใหญ่บอด นาดเขียน	
คู่เอก	โคแดงงามเพชรมรกต (ลูกโหนด)	น้องนาคิง ค้ายโคบ้านโคก ท่าเรือ	540,000
	โคแดงงามเพชรมรกต (ลูกโหนด)	น้องนาคิง ค้ายโคบ้านโคก ท่าเรือ	
ชิงเสื่อสามารถจาก "สหายวิชชน"			
คู่เอกพิเศษ	โคคุดค่างเอกโคกา	น้องเว็ลคัฟ กระบี่	700,000
	โคขาวอัญมณี (สามสี)	เจ็ศรี ค้ายโคศรีขุนช้าง ช่างใหญ่	
ชิงเสื่อสามารถจาก "สหายวิชชน"			
คู่เอก	โคแดงอศิวา (สองหัว)	นายวิฑ ท้าศาลา	420,000
	โคขาวงามวันวิภา (อ้ายสงกรานต์)	น้องไอเอ-น้องมะปราง หวังถนน	
8	โคโหนดชมพู (67)	นายสราราย ไซมมพันธ์	220,000
	โคโหนดชมพูเหล็กเพชร (ไอ้โค)	น้องพิงค์ พญาปลั่ง	
9	โคโหนดงามวันวิภา (ไอ้แพน)	นายเล็ก ค้ายโคน้องอิมแคร์ โพธิ์เสด็จ	140,000
	โคโหนดงามวันวิภา (ไอ้แพน)	นายเล็ก ค้ายโคน้องอิมแคร์ โพธิ์เสด็จ	
ชิงเสื่อสามารถจาก "พี่เลี้ยงโค"			
10	โคล้งสาคเพชรพลอย (ไอ้พลอย)	น้องมัว บ้านปากคลอง	360,000
	โคคุดค่างทองหงส์ดำ (ลูกปืน)	เจ็อ๊อ วันชนมบึงเจ็อ๊อ ย่านเชื้อช้าง	
ชิงเสื่อสามารถจาก "รอบรั้ววิชา"			
11	โคโหนดจอมขวัญ	นายสันติสุข ถ้ำพรรณรา	320,000
	โคคุดค่างซูเปอร์จิว (ไอ้ตัวเล็ก)	น้องจิวจอม ๓๓๓๓ ค้ายโค ส.เจริญทรัพย์ ยานนาวา	

นัดเปรียบเทียบโคครั้งใหญ่ วันศุกร์ที่ 22 พฤศจิกายน 2567
เพื่อก้ากรชนในเทศกาล "ส่งท้ายปีเก่า" เดือนธันวาคม

ภาพจำนวนคู่ชนในสนามชนวัวแห่งหนึ่ง

ทั้งนี้ทำให้เห็นว่า จากอดีตถึงปัจจุบันจำนวนวัวคู่ชนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมีการชนวันละ 10 กว่าคู่ชนขึ้นไป มีการชนกันตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำ ในปัจจุบันมีคู่ชนเพียงแค่ 8-10 คู่ต่อวันละเริ่มชนในช่วงเที่ยง และคู่ชนที่เงินเดิมพันมีมูลค่าสูงเริ่มมีมากขึ้นในช่วงระยะหลังในจำนวนหลักหลายล้านจนไปถึงสิบล้านบาท

3.2.2 ราคาบัตรเข้าสนาม

ในปัจจุบันการมีมูลค่าเงินเดิมพันวัวชนที่สูงขึ้นส่งผลให้ค่าบัตรผ่านประตูราคาสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งค่าบัตรผ่านประตูนั้นไม่มีราคากลางและไม่มีราคามาตรฐาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัวคู่ชนที่มาชนในวันนั้นมีเงินเดิมพันมากน้อยเท่าไรและเป็นวัวดังหรือไม่

ก่อนช่วงโควิดราคาบัตรประตูส่วนใหญ่จะไม่เกิน 500 บาท และหลังโควิดราคาบัตรประตูส่วนใหญ่จะอยู่ประมาณ 500-800 บาท สาเหตุที่ราคาบัตรสูงขึ้นนั้นเนื่องจากในระยะหลังคู่วัวชนมีเงินเดิมพันที่สูงขึ้น และมีปัจจัยอื่น ๆ อย่างวัวดังมาชน และทางสนามมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

นอกจากนี้เพศชายและหญิงยังค่าบัตรผ่านประตูที่แตกต่างกัน ผู้หญิงจะเสียค่าเข้าประมาณ 300 บาทหรือครึ่งราคาเต็ม และในบางสนามถ้าเป็นผู้หญิงและคนที่มีอายุมากกว่า 70 ปีก็ให้เข้าฟรี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสนามที่ไม่เหมือนกัน ตัวอย่างเช่น จากการสังเกตการณ์ในสนามวัวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีราคาบัตรผ่านประตูแบ่งเป็นผู้ชาย 500 บาท และผู้หญิง 300 บาท

อีกทั้งในระยะหลังนี้ค่าบัตรผ่านประตูจะเก็บแค่ชั้นเดียว ต่างจากเมื่อก่อนที่มีการเก็บแบบ 2 ชั้น และไม่มีการแบ่งการเก็บค่าบัตรแบบระบบรอบเข้า-ป่าย

3.2.3 อาชีพใหม่ที่เกิดขึ้น

อาชีพใหม่ที่เกิดขึ้นในวงการวัวชนในระยะหลังนั้นคืออาชีพ “หิวัว” โดยอาชีพนี้เกิดขึ้นจากการมีพนันออนไลน์เริ่มเข้ามา โดยคนรุ่นใหม่ที่ชอบพนันวัวชนต้องการข้อมูลจากหิวัวในการเล่นพนันวัวชนออนไลน์ ซึ่งคนที่เป็นหิวัวนั้นส่วนใหญ่มักเป็นคนรุ่นใหม่ไปจนถึงวัยกลางคน ทั้งนี้กลุ่มนักพนันและหิวัวมักจะเป็นคนรุ่นเดียวกันในแต่ละกลุ่ม พวกเขา มักจะใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการติดต่อให้ข้อมูลกัน เช่น Group Line เป็นกลุ่มลับเฉพาะ (private chat) ซึ่งมีสมาชิกตั้งแต่หลัก 100 ไปจนถึงหลัก 1,000 คน และจะมีการเปลี่ยนชื่อกลุ่มไลน์ตลอด ส่วนค่าตัวหรือค่าตอบแทนและรายได้ที่ทางหิวัวได้นั้นจะได้ส่วนต่างจากเว็บพนัน และ

ขึ้นอยู่กับความสามารถกับความเก่งของตัวเองว่าสามารถบอกข้อมูลได้แม่นยำมากน้อยแค่ไหน โดยในหนึ่งวันหุ้วจะมีรายได้ประมาณ 5,000 บาท

“คนรุ่นใหม่ต้องการข้อมูลจากหุ้ว และเล่นออนไลน์เยอะ” (คนในวงการวัวชน จ. นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

“หุ้ว มีตั้งแต่ 20 กว่าขึ้นไป เช่น เจนใหม่ก็มีหุ้วเจนใหม่ เป็นเครือข่าย หุ้วสามารถค่าตัวขึ้นได้ถ้าเก่ง มีกรู๊ปไลน์หลัก 100 ถึง 1,000 เมมเบอร์และจะเปลี่ยนชื่อตลอด” (คนในวงการวัวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

3.2.4 ประเภทคนเข้าสนามและนักพนัน

สนามวัวชนในช่วงหลังโควิด 19 นั้นมีประเภทของคนเข้าสนามยังเป็นคนกลุ่มเดิมที่เคยเล่น แต่มีจำนวนวัยรุ่นและผู้หญิงเข้าสนามมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีเด็กบางกลุ่มที่เข้ามาในสนามทั้งตามผู้ปกครองมา และเป็นเด็กที่อยู่ในวงการวัวชน เช่น เด็กเลี้ยงวัว เป็นต้น ในหนึ่งวันมีจำนวนเข้าสนามประมาณ 1,500-2,500 คน ขึ้นอยู่กับจำนวนคู่ชนและความมีชื่อเสียงของวัว

ตัวอย่างจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์สนามวัวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช สนามวัวชนแห่งนี้แบ่งพื้นที่บริเวณอัฒจันทร์ออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 อัฒจันทร์ฝั่งซ้ายมือ จากการสังเกตการณ์ พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นนักพนันเพศชายอยู่ในช่วงวัยกลางคนถึงสูงอายุและมีจำนวนคนมากที่สุดจนหนาแน่น เล่นการพนันต่อรองอย่างจริงจัง ผ่านการส่งเสียงเชียร์ ตะโกนให้ร้อง

ส่วนที่ 2 อัฒจันทร์ฝั่งขวามือ ส่วนใหญ่จะมีทั้งผู้ชม นักพนัน และมีผู้หญิง เด็ก วัยรุ่น ที่คละกัน ซึ่งอัฒจันทร์ในฝั่งนี้ค่อนข้างมีความหลากหลายและมีจำนวนคนไม่แน่นมาก

ส่วนที่ 3 อัฒจันทร์ตรงกลาง แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเฉพาะให้กับกลุ่ม VIP จะเป็นห้องแอร์ขนาดใหญ่ไม่ใหญ่มาก และอีกส่วนเป็นที่นั่งให้กับทีมงานที่มาจัดทำ Live สด จากการสังเกตการณ์การ พบว่า มีอยู่ประมาณ 2-3 ทีมงาน ซึ่งพื้นที่ตรงนี้ได้จัดทำแบบยกสูงทำให้สามารถเห็นการแข่งขันวัวชนได้ชัดและรอบด้าน

ภาพบรรยากาศในสนามวอลเลย์บอลแห่งหนึ่งโซนอัครินทร์ฝั่งซ้ายมือ

จากการสังเกตการณ์โดยภาพรวมนั้น พบว่า นักพนันมีทั้งคนวัยกลางคนและผู้สูงอายุเข้ามาเล่น และยังมีวัยรุ่นและผู้หญิงจำนวนหนึ่งเข้ามาในสนาม และเป็นที่น่าสนใจว่า มีเด็กเล็กตั้งแต่วัย 3 ขวบ จนถึง 10 กว่าปีเข้ามาสนามวอลเลย์บอล ซึ่งเด็กเล็กนั้นจะตามพ่อแม่เข้ามา ส่วนเด็กที่มีอายุในช่วง 10 กว่าปีมีที่นั่งอยู่รอบ ๆ สนามและเป็นทั้งเด็กเลี้ยงวัวที่เข้ามาดูแลวัวของตน

ในสนามวอลเลย์บอลปัจจุบัน สามารถแบ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่หรือวัยรุ่นมักจะอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นแก๊ง ซึ่งกลุ่มวัยรุ่นนี้มักตามกระแสโซเชียล เช่น ตามการโปรโมตในแอปพลิเคชันอย่าง Tik Tok และ Facebook ที่มีเจ้าของค่ายวอลเลย์บอลหน้าตาดีมียอดผู้ติดตาม (follower) หลักลายหมื่นถึงหลักล้าน กลุ่มคนเหล่านี้มักตามกระแสเหล่านี้มา ทำให้เกิดการตลาดรูปแบบใหม่มีการขายเสื้อทีมจากค่ายวอลเลย์บอล และเกิดวัฒนธรรมของวอลเลย์บอลในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิม

นอกจากนี้รูปแบบการเล่นพนันของคนรุ่นใหม่ก็เปลี่ยนแปลงไปมีการเล่นพนันวอลเลย์บอลในสนามควบคู่กับการเล่นออนไลน์ผ่านการดูไลฟ์สด และนำข้อมูลจากหุ้วมาเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเล่นพนัน เป้าหมายหลักของพวกเขาต้องการชนะพนันและได้เงิน

“บางกลุ่มก็จะมีที่ใช้เทคโนโลยี เกิดวัฒนธรรมใหม่ เกิดการเลียนแบบ เช่น Tik Tok มีเสื้อทีมเจ้าของวอลเลย์บอลหน้าตาดี เกิดแรงกระเพื่อมมาจากโซเชียล สีสันเปลี่ยนไป การตลาดเปลี่ยน” (คนในวงการวอลเลย์บอล จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

ส่วนค่ายวชนที่คนรุ่นใหม่เป็นเจ้าของก็มีรูปแบบการลงแข่งจากคนรุ่นเก่า เมื่อจับคู่ชนแล้วถ้าอีกฝ่ายสืบประวัติของวัวอีกฝ่ายและรู้ข้อมูลมาว่า ไม่สามารถสู้ได้นั้นก็จะเลือกที่จะถอนตัวออก เพราะต้องการรักษาประวัติและค่าตัวของวัวไว้ แตกต่างจากเมื่อก่อนที่เมื่อจับคู่ชนแล้วก็จะไม่ถอนตัวออก ถ้าไม่มีเหตุอันจำเป็น เช่น วัวป่วย

ส่วนเงื่อนไขการชน “วัวเท่ากัน คนเท่ากัน เงินเท่ากัน” เป็นคุณลักษณะที่ง่ายที่สุด เข้าใจได้ง่ายแบบนักเลง แต่ก็ยังมีบรรทัดฐานเหมือนกัน เช่น วัวบ้านเดียวกัน ฟาร์มเดียวกัน วัวของญาติหรือของคนที่เคารพนับถือจะไม่ชนกัน “วัวเท่ากัน” คือ ลักษณะรูปร่างหรือโครงสร้างของวัวแต่ละตัวตามสายตาระหว่างเจ้าของวัวทั้งสองฝ่าย “คนเท่ากัน” คือ เจ้าของวัว เจ้าของค่ายวัวที่มีสถานภาพทางสังคมที่อยู่ในระนาบเดียวกัน หรือมีสถานภาพทางสังคมเกือบ ๆ เท่ากัน อาจจะแตกต่างกันแต่ไม่แตกต่างกันมากนักที่ไม่ทำให้มีความรู้สึกที่ว่าวัวของบุคคลวางวางชนกับเจ้าของวัวที่มีตำแหน่งแห่งที่ในสังคม ซึ่งมีความรู้สึกที่ดี “เงินเท่ากัน” คือ จำนวนเงินเดิมพันในแต่ละครั้งที่ตกลงกันว่าจำนวนเท่าไร จำนวนเงินเดิมพันจะเป็นเงื่อนไขว่าวัวคู่ชนนั้น ๆ จะได้ชนกันหรือไม่ หากเงินมีจำนวนเท่ากันก็สามารถชนกันได้ (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561)

คำว่า “วัวเท่ากัน คนเท่ากัน เงินเท่ากัน” ในบริบทปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปเจ้าของวัวหรือเจ้าของค่ายวัวไม่จำเป็นต้องมีสถานภาพทางสังคมหรืออำนาจบารมีใกล้เคียงกัน แต่มีเงินที่สามารถวางเดิมพันได้ก็สามารถนำวัวมาจับคู่ชนได้แล้ว

“วัวเท่ากัน คนเท่ากัน เงินเท่ากัน เปลี่ยนแปลงไป เด็กรุ่นใหม่เยอะขึ้นพอรู้ว่าจะแพ้ก็จะไม่ชน รักษาค่าตัววัวไว้เพราะถ้าแพ้ก็จะเสียประวัติ ไม่เหมือนสมัยก่อนบอกว่าจะชนก็จะชน” (คนในวงการวชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

นอกจากนี้คนเล่นพนันวชนมักจะไปตามวัวที่พวกเขาเชียร์และสนใจ อย่างคนในจังหวัดนครศรีธรรมราชก็มีเดินทางไปเล่นที่สนามอื่น ๆ ในภาคใต้ด้วยไม่ว่าจะเป็นจังหวัดตรัง สงขลา และพัทลุง

“คนเล่นวชนมีอยู่ทั่วไป รอบๆ นคร ตรัง สงขลา พัทลุง คนไปเล่นไม่จำกัดภูมิภาคไหน ขึ้นอยู่กับวัวของเราไปประกบคู่ในจังหวัดไหน เขาก็จะไปกัน หรือวัวดัง นักพนันว

ชนไม่ได้สนใจระยะทาง “ไปหมด” (คนในวงการวู้ชน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

อีกทั้งในช่วง 3 ปีหลังเริ่มมีการชนข้ามจังหวัดบ่อยขึ้น อย่างค่ายวู้ชนในภาคใต้ก็ไปชนหรือประกบคู่ที่สุโขทัย แม่สอด และเชียงราย และค่ายวู้ในนครศรีธรรมราชและพัทลุงก็มีไปชนที่สนามสุโขทัยอยู่บ่อยครั้ง นักพนันและกลุ่มคนที่ตามวู้นั้นก็จะไปเชียร์ตามไปพนันด้วย ต่างจากในอดีตที่นาน ๆ ครั้งจะมีการชนข้ามภาค เช่น สิงหน่อเสือใต้ วู้เหนือชนวู้ใต้ ที่สนามทุ่งโพธิ์

จากการชนวู้ข้ามภาคยังทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจในด้านการเพาะพันธุ์วู้ มีการซื้อวู้ได้ไปบำรุงพันธุ์ในหลายจังหวัดอีกด้วย

3.2.5 รูปแบบการเล่นพนัน

รูปแบบการพนันวู้ชนยังคงมีรูปแบบดั้งเดิมมีการวางเงินเดิมพันและมีการเล่นนอก แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแบบการเล่นพนันของคนรุ่นใหม่ก็มีความแตกต่างกับคนรุ่นเก่า คนรุ่นใหม่มีการเล่นพนันวู้ชนทั้งในสนามและในระบบออนไลน์ค่อนข้างเยอะ โดยจะได้ข้อมูลจาก หูวู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจแทงพนัน

ตัวอย่างจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์สนามวู้ชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่านอกจากมีคนกลุ่มเดิมที่เล่นพนันวู้ชนแล้ว ยังมีคนรุ่นใหม่และวัยรุ่นเพิ่มขึ้นโดยพวกเขาเหล่านั้นได้เล่นพนันวู้ชนในสนามในการวางเงินเดิมพันพร้อม ๆ กับการเล่นพนันวู้ชนออนไลน์ควบคู่ไปด้วย

นอกจากนี้คนรุ่นใหม่มีวิธีการดูวู้ที่จะชนชนะจากลักษณะทางกายภาพแล้ว จะดูประวัติของวู้ชนนั้น ๆ สถิติการแข่งขันเดิม สถิติการแข่งซ่อม และดูจากการเจาะเลือกแล้ววู้ไม่ตื่นแสดงว่า วู้ตัวนั้นอึดและไม่กลัว รวมทั้งเลือกลงแทงพนันตามกระแสนิยมที่เข้ามา แตกต่างจากคนรุ่นเก่าที่ดูจากลักษณะทางกายภาพ ความสวยงาม และสายพันธุ์ของวู้ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวู้ที่มีคุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นวู้ที่ดีมีโอกาสชนะ

3.2.6 การถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวู้ชนจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่จะมี 2 รูปแบบ รูปแบบแรกจะเป็นเด็กพื้นที่ที่ได้คลุกคลีกับผู้ใหญ่หรือคนรุ่นเก่า พวกเขาจะเก็บวิถีดั้งเดิมทั้งการดูแลวู้ การเลี้ยงวู้ การทำยา

และการมองลักษณะวัวชน ส่วนรูปแบบที่สองจะเป็นเด็กรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาวงการวัวชนจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลวัวชนผ่านการบันทึก (record) มีการผสมพันธุ์วัวชนข้ามสายเพื่อให้ได้ลักษณะวัวที่ดีที่สุด อุปกรณ์และยาต่าง ๆ ถูกแทนที่ด้วยวิธีการสมัยใหม่ แต่ทั้งนี้คนรุ่นใหม่ทั้งสองแบบก็ยังคงต้องพึ่งพาคนรุ่นเก่าในการช่วยแก้ปัญหาและขอคำปรึกษาคำแนะนำ

3.2.7 กฎหมายและระเบียบที่เปลี่ยนแปลง

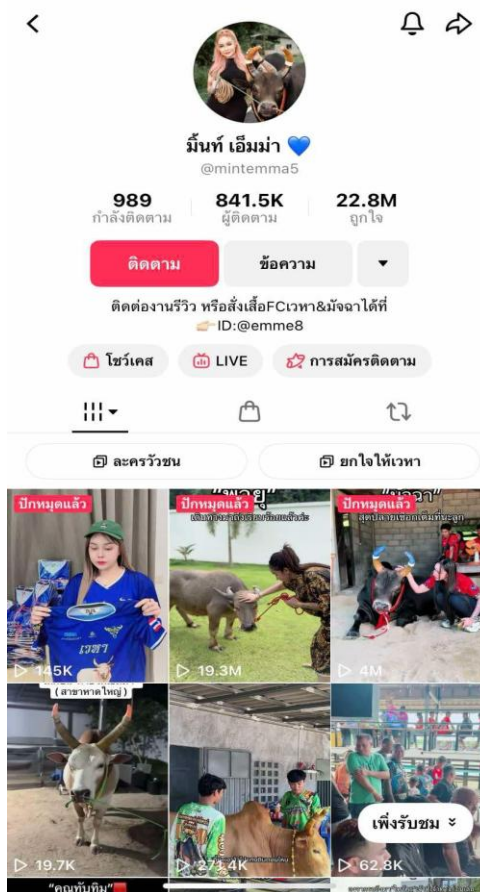
การเปลี่ยนแปลงของข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัวชนนั้นที่สามารถให้มีสนามวัวชนได้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ ในการออกใบอนุญาต ในจังหวัดนครศรีธรรมราชปัจจุบันมีสนามวัวชนเพิ่มขึ้นอีก 3 สนาม ได้แก่ อำเภอลานสกา อำเภอนครหลวง และตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร รวมทั้งหมด 10 สนาม นอกจากนี้ข้อกฎหมายที่ว่า ถ้าเจ้าของสนามชนวัวเสียชีวิต สนามนั้นก็จะถูกยุบไป ปัจจุบันได้แก้ไขระเบียบข้อกฎหมายนี้โดยทายาทสามารถทำใบอนุญาตต่อได้แล้ว

นอกจากสนามวัวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนเพิ่มขึ้นแล้ว สนามซ้อมหรือบ่อนซ้อมก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ส่วนกฎต่าง ๆ ของสนามยังคงรูปแบบเดิม และมีการใช้เทคโนโลยีในการมาช่วยเรื่องความปลอดภัยให้กับสนามและค้ายัว โดยมีการติดกล้องวงจรปิดเพื่อป้องกันเรื่องการโกงและป้องกันปัญหาวางยาซึ่งยังคงมีอยู่แต่ไม่ค่อยพบเห็นมากนัก เนื่องจากวงการวัวชนในภาคใต้ค่อนข้างเด็ดขาดและสามารถตามตัวได้

3.2.8 การปรับตัวของสนามวัวชนและค้ายัว

การปรับตัวทั้งของสนามวัวชนค้ายัวให้เข้ากับยุคดิจิทัล ทางสนามและค้ายัวมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางโซเชียลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทาง Facebook และ Tik Tok ที่สามารถดึงดูดกลุ่มคนรุ่นใหม่และกลุ่มคนที่สนใจอยากชมการแข่งขันวัวชนมาเพิ่มเติมได้ ตัวอย่างเช่น ค้ายัวชนเอ็มมา ที่มีผู้ติดตามใน Tik Tok มากกว่า 8 แสน และมียอดวิวในคลิปหลักล้าน

ภาพ Tik Tok เจ้าของค่ายวัวชนเอ็มมา

ทำให้เห็นว่า ในสนามวัวชนในปัจจุบันไม่ได้มีแค่เฉพาะคนวัยกลางคนและสูงอายุเข้ามาเล่น แต่ยังมีกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ามาเล่นมากขึ้นตามกระแสโซเชียล

นอกจากนี้จากการลงพื้นที่สังเกตการณ์สนามวัวชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าบริบทของสนามวัวชนแห่งนี้มีความคึกคักจากจำนวนรถยนต์ที่จอดเต็มลานจอดรถ บริเวณทางเข้าสนาม ประกอบไปด้วย พ่อค้าแม่ค้าที่มาขายของไม่ว่าจะเป็นอาหาร ผลไม้ เครื่องดื่ม และอุปกรณ์วัวชน ทำให้เห็นระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นนอกจากเจ้าของค่ายวัวและเจ้าของสนามที่มีรายได้แล้ว ชาวบ้านในชุมชนและในพื้นที่ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ส่วนในสนามวัวชนเองจะมีทั้งร้านค้าของสนามประกอบไปด้วย อาหารและเครื่องดื่มที่มีราคาสูงกว่าข้างนอกแต่ไม่มาก นอกจากนี้สนามวัวชนมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมจากสมัยก่อน เช่น การขายของที่ระลึกไม่ว่าจะเป็นเสื้อยืดของค่ายหรือเสื้อสนามวัวนั้น ๆ และกางเกงวัวชน

ภาพบรรยากาศภายในสนามในโซนของพื้นที่ขายของที่ผู้ชายของที่ระลึก

4. การพนันวัวชนออนไลน์

ปัจจุบันมีการพนันวัวชนในรูปแบบออนไลน์ซึ่งการพนันวัวชนในสนามจริงและสนามออนไลน์มีความเชื่อมโยงกัน

4.1 การถ่ายทอดสด

จากการศึกษาพบว่า การพนันวัวชนออนไลน์จะใช้การถ่ายทอดสด (live) จากสนามจริง โดยจะมีทีมงานที่จัดทำถ่ายทอดสดของเว็บพนันต่าง ๆ ในหนึ่งคนจะเป็นทั้งนักพากย์และจัดทำกรถ่ายทอดสดผ่านกล้อง ในบางสนามจะมีการจัดที่นั่งให้สำหรับเฉพาะทีมงานที่เข้ามาจัดทำถ่ายทอดสดเป็นสัดส่วนและเป็นที่นั่งที่สามารถเห็นการแข่งขันได้อย่างชัดเจน โดยจะมีทีมจากเว็บพนันประมาณ 3-4 เจ้าต่อวันที่เข้ามาจัดทำโดยในแต่ละครั้งจะต้องจ่ายค่าจัดทำให้กับเจ้าของสนามวัวชนประมาณ 2,000-5,000 บาททั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนกล้องและอุปกรณ์

การถ่ายทอดสดการแข่งขันวัวชนผ่านสถานีโทรทัศน์ในอดีตมีข้อดีในด้านความน่าเชื่อถือของสัญญาณและความครอบคลุมของผู้ชมในวงกว้าง เนื่องจากสถานีโทรทัศน์มีโครงสร้างพื้นฐาน ที่มั่นคงและมีฐานผู้ชมจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ข้อเสียที่สำคัญคือต้นทุนการดำเนินงาน ที่สูง ซึ่งอาจจำกัดจำนวนการถ่ายทอดสด และการมีผู้ดำเนินการถ่ายทอดสด แบบผูกขาดอาจส่งผลให้ผู้ชมมีตัวเลือกในการรับชมที่จำกัด ในทางตรงกันข้าม การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางออนไลน์ในปัจจุบันมีข้อดีในด้านต้นทุนการดำเนินงาน ที่ต่ำกว่ามาก ทำให้มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันจากหลากหลายสนาม และโดยผู้ดำเนินการที่หลากหลายมากขึ้น ผู้ชมสามารถเข้าถึงการถ่ายทอดสดได้ง่ายขึ้นผ่านอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือแท็บเล็ต จากทุกที่ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ข้อเสียที่สำคัญของการถ่ายทอดสดออนไลน์

คือเรื่องของความหน่วงของสัญญาณ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละช่องทาง และคุณภาพของสัญญาณ อาจไม่เสถียรเท่าการถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์ ขึ้นอยู่กับความเร็วอินเทอร์เน็ตและปัจจัยอื่นๆ

การถ่ายทอดสดในสนามวู้ชอนในปัจจุบันแตกต่างจากการถ่ายทอดสดในอดีต กล่าวคือ การถ่ายทอดสดในอดีต เจ้าของสนามวู้ชอนจะต้องทำการจ่ายให้กับทีมงานที่มาจัดทำถ่ายทอดสด แต่ในปัจจุบันทีมงานที่มาจัดทำต้องจ่ายค่าถ่ายทอดสดให้กับเจ้าของสนามแทน โดยทีมงานจะต้องจ่ายค่าตั้งกล้องให้กับสนามรายละ 2,000-5,000 บาท ในหนึ่งวันทางสนามจะได้รายได้ในส่วนนี้ประมาณ 20,000-50,000 บาท

“เมื่อก่อนเจ้าของสนามจะอยากได้ช่องต่าง ๆ ไปถ่ายทอดสด แต่ปัจจุบันมีหลากหลายทีมงานของเว็บพนันที่ต้องจ่ายค่าตั้งกล้องให้กับสนามเพื่อทำงานถ่ายทอดสด” (คนในวงการวู้ชอน จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

นอกจากนี้รูปแบบการจัดทำก็มีความแตกต่างกัน ในอดีตมีทีมงานเข้ามาบันทึกวิดีโอการแข่งขันสนามวู้ชอนเพื่อนำไปเป็นซีดีและจำหน่ายตามร้าน และมีการถ่ายทอดไปยังสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2561) เปรียบเสมือนการรับชมเพื่อความบันเทิงสนุกสนานเท่านั้น แต่ในปัจจุบันการถ่ายทอดสดแบบ Live ของทีมงานเว็บพนัน เข้ามาจัดทำเพื่อการเล่นพนันโดยเฉพาะ โดยมีการถ่ายทอดไปยังหลากหลายแพลตฟอร์มออนไลน์ทั้งเว็บพนันและ Youtube

สิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นขณะที่ทำลงพื้นที่ภาคสนามวู้ชอนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ภาพการแข่งขันวู้ชอนในสนามจริงและภาพจากการถ่ายทอดสดผ่านเว็บพนันมีการเกิดขึ้นที่ไม่พร้อมกัน ภาพจากการถ่ายทอดสดจากเว็บพนันในบางช่วงจะมีความล่าช้า (delay) จากสนามจริงประมาณ 30 วินาทีถึง 1 นาที ทั้งนี้อาจจะมาหลากหลายปัจจัยทั้งความไม่เสถียรของอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ รวมทั้งมีข้อสังเกตบางประการว่า อาจจะมีการถ่ายทอดแบบหน่วงเวลาเกิดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในเชิงธุรกิจการพนัน

4.2 การโฆษณา

จากการลงพื้นที่ในสนามวู้ชอนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นการโฆษณาพนันวู้ชอนออนไลน์ตั้งแต่ทางเข้าสนามวู้ชอนโดยเป็นป้ายไว้นิลขนาดใหญ่ที่ระบุเว็บพนันและช่องทางในการเข้าไปสู่การเล่นพนันวู้ชอนออนไลน์ผ่าน Line ID นอกจากนี้ในพื้นที่สนามก็พบป้ายไว้นิลประเภทนี้อีก 2 จุด อีกทั้งผ้าคลุมที่ใช้สำหรับคลุมให้กับวู้ชที่ชนชนะก็มีการระบุถึงสปอนเซอร์ที่มาจากเว็บพนันอีกด้วย ทำ

ให้เห็นว่า เว็บพนันออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทกับสนามมวยชนในพื้นที่จริงทั้งเป็นสปอนเซอร์ให้กับสนาม และจัดทำกรถ่ายทอดสดในสนามนั้น ๆ

การโฆษณามวยชนออนไลน์ยังพบเห็นได้อีกจากในพื้นที่ออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นบน Google ที่เมื่อพิมพ์ค้นหาคำว่า พนันมวยชน ก็จะมีเว็บพนันมวยชนออนไลน์ขึ้นมาหลายเจ้า ผ่านช่องทาง Facebook ที่มีทีมงานแปะลิงค์และ Line ID ไว้ในโพสต์การแข่งขันมวยชน ในช่อง Youtube ที่มีการบันทึกการแข่งขันมวยชน รวมทั้งใน Tik Tok ก็จะมีโฆษณาในรูปแบบเดียวกัน

4.3 การพนันมวยชนออนไลน์

แต่ทั้งนี้การพนันออนไลน์ยังคงเป็นประเภทการพนันที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นการเล่นพนันมวยชนออนไลน์จึงเป็นการเล่นพนันที่ผิดกฎหมายและกฎหมายไทยยังไม่มี การอนุญาตให้มีการจัดทำกรพนันประเภทนี้ ในอีกมุมมองหนึ่งการมีการจัดทำกรถ่ายทอดสดไปยังพื้นที่ออนไลน์ผ่านช่องทาง Youtube ที่เมื่อ Live จบก็สามารถบันทึกเป็นวิดีโอได้ก็อาจทำให้ผู้ที่สนใจการแข่งขันมวยชนสามารถมารับชมได้ และคนที่อยู่ไกลจากสนามจริงแต่อยากเล่นพนันก็สามารถทำได้ง่ายและสะดวกผ่านช่องทางออนไลน์

จากคำบอกเล่าของเจ้าของสนามมวยชนกล่าวว่า แม้ว่าจะมีถ่ายทอดสดและแพลตฟอร์มพนันมวยชนออนไลน์เกิดขึ้นเยอะมาก แต่ก็ไม่ได้ทำให้คนเข้ามาเล่นในสนามจริงลดลง ปัจจุบันมีคนเข้ามาในสนามมวยชนมากขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้การมีพนันมวยชนออนไลน์ก็ได้ทำให้เกิดอาชีพใหม่ที่เรียกว่า หูวูว ซึ่งได้รายได้จากส่วนตัวจากเว็บพนันอีกด้วย

บริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและมีเทคโนโลยีเข้ามา การพนันพื้นบ้านอย่างมวยชนที่อิงกับการต้องเดินทางไปสนามจริงเพื่อรับชมและเล่นพนันนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ระบบอินเทอร์เน็ตได้ทำให้ผู้คนสามารถเล่นพนันมวยชนออนไลน์ได้ขณะอยู่ที่บ้านและพื้นที่ห่างไกล แต่ทั้งนี้การพนันมวยชนออนไลน์ก็ยังคงเป็นการพนันที่ผิดกฎหมาย และการถ่ายทอดสดที่ยังเกิดการห้วงเวลาเกิดขึ้นนั้นก็อาจจะกลายเป็นช่องโหว่ในเชิงธุรกิจของการพนันได้

5. การแก้ไขกฎหมาย การพนันมวยชนออนไลน์ถูกกฎหมาย

5.1 ร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมืองและสัตว์แข่งขัน

ในปี 2567 สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ได้จัดทำร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมืองและสัตว์แข่งขัน โดยมีหลักการสำคัญของร่างกฎหมาย ได้แก่

1. ส่งเสริมและพัฒนาสัตว์พื้นเมืองและสัตว์แข่งขัน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร โดยมุ่งเน้นการคุ้มครองและสร้างสวัสดิภาพสัตว์เป็นสำคัญ
2. ยกกระดับการแข่งขันสัตว์ที่มีในปัจจุบันให้เป็นกีฬาที่มีกฎ กติกาและมาตรฐานที่ชัดเจน มีความยุติธรรมและมีความเป็นสากล
3. เพิ่มการจัดเก็บรายได้เข้ารัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และควบคุมได้
4. มีระบบป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ รอบคอบรอบด้าน สามารถป้องกันและควบคุมการแข่งที่ผิดกฎหมาย (สำนักงาน ป.ย.ป., 2567)

ช่วงกลางปี 2567 นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล (ครน.) กล่าวว่า

“ผู้ร่างกฎหมาย ยังได้ชี้แจงว่า การร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้ทบทวนวิเคราะห์จากกฎหมายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งพบว่า มีไม่น้อยกว่า 22 ประเทศ ที่ให้กีฬาสัตว์สามารถกระทำได้ เช่น อังกฤษ อเมริกา สเปน ออสเตรเลีย โดยการมีกฎหมายฉบับนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสัตว์ จากวัวฆ่าแหละเนื้อ ก็ให้สามารถพัฒนามาเป็นกีฬาสัตว์ได้ ซึ่งเมื่อสัตว์เป็นนักกีฬาแล้ว ก็ต้องมีความคุ้มครองเพิ่มมากขึ้นด้วย รวมถึงกฎหมายฉบับนี้ จะทำให้ภาครัฐ สามารถจัดเก็บรายได้เข้ารัฐได้จำนวนมาก เพราะในอดีตรัฐจะได้แค่ค่าขออนุญาตหลักพันบาทเท่านั้น โดยความคืบหน้าของร่างกฎหมายฉบับนี้ อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นทางระบบกลางทางกฎหมาย ระหว่างวันที่ 13 เม.ย.-3 พ.ค.67 และในวันที่ 7 พ.ค.67 ก็จะมีการเสนอให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป” (กรุงเทพธุรกิจ, 2567)

ส่วนทางภาคประชาชนอย่างภาคีองค์กรสวัสดิภาพสัตว์ มีความเห็นในการจัดทำร่างกฎหมายฉบับนี้โดยบางส่วนนั้นได้ขอเรียกร้องให้รัฐบาลล้มเลิกแผนการส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมืองและสัตว์แข่งขันโดยนายโรเจอร์ โลหะนันท์ เลขาธิการสมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย กล่าวว่า

“คำว่า กีฬา หมายถึงกิจกรรมที่เสริมสร้างพลานามัยให้แก่ผู้เล่น การนำสัตว์มาประลองกำลังต่อสู้ หรือแข่งขันกันไม่ได้ช่วยเสริมสร้างพลานามัยให้แก่ผู้เล่น รังแต่จะนำมาซึ่งกิเลส การทะเลาะวิวาท และอาชญากรรม อันเกี่ยวเนื่องกับการพนันที่ไม่อาจ

แยกจากกันได้ การสนับสนุนส่งเสริมกีฬาสมัครเล่นและสมัครเล่นแข่งขันไม่เพียงจะเพาะอุปนิสัย
ก้าวร้าวรุนแรงให้แก่ประชาชน ยังจะกระตุ้นปัญหาศีลธรรม จริยธรรม และ
อาชญากรรมที่เยาวชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องให้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น” (มติชน, 2567)

“การขับเคลื่อนร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมกีฬาสมัครเล่นในเมืองและสมัครเล่นแข่งขัน
ไม่เพียงขัดแย้งต่อหลักมรดกโลกทางวัฒนธรรมของ UNESCO ซึ่งประกาศไม่รับการ
ชนวนหรือตีไก่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไม่ว่าในมุมมองใด เท่านั้น ยังขัดต่อสนธิสัญญา
ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือ UN Convention on the Rights of the
Child ที่ประเทศไทยร่วมรับรองไว้ตั้งแต่ ค.ศ.1989 อันอาจนำมาซึ่งความอับอายใน
สายตาชาวโลกอีกด้วย” (มติชน, 2567)

จากการมีร่างกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นจึงเกิดความเคลื่อนไหวจากภาคประชาชน อย่างกลุ่มภาคี
องค์กรสวัสดิภาพสมัครเล่นหลายองค์กร เช่น สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย ได้เข้ายื่นหนังสือพร้อมทั้งแสดงความ
ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมกีฬาสมัครเล่นในเมืองและ
สมัครเล่น และได้แสดงความกังวลว่าร่างกฎหมายดังกล่าวอาจเป็นการปลดล็อกกิจกรรมที่อาจนำไปสู่
การละเมิดสิทธิสัตว์ การส่งเสริมการพนัน และทำลายภาพลักษณ์ประเทศในเวทีโลก

5.2 ความคิดเห็นต่อการร่างกฎหมายและข้อเสนอของคนในวงการวัวชน

นอกจากนี้จากการประชุมกลุ่มย่อยที่จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มคนในวงการวัวชนให้ความเห็น
ว่าถ้าจะให้มีการร่างกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับพนันวัวชนนั้น พวกเขาอยากให้ทางภาครัฐเร่งเห็นถึง
ความสำคัญหลายประการทั้งการส่งเสริมเกษตรกรรมวัวชน การจับเก็บน้ำเชื้อ จับเก็บดีเอ็นเอ การฉีดวัคซีน
การปรับเปลี่ยนรูปแบบสนามให้มีมาตรฐาน การสร้างระบบพนันวัวชนออนไลน์ให้มีความครอบคลุมและ
ปลอดภัย

หลังช่วงโควิดที่ผ่านมาจังหวัดในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสาน เริ่มมีการเปิดสนามวัวชน
แบบมาตรฐาน การมีสนามวัวชนที่เพิ่มขึ้นในภาคอื่น ๆ นอกจากภาคใต้แล้วเป็นเรื่องที่ดีเพราะจะทำให้
ตลาดวัวชนขยายออกไปมากขึ้น เกิดการแข่งขันการซื้อขาย วัวชนมีราคาสูงขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อเกษตรกรที่
เลี้ยงวัวชนและเกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจนี้มากขึ้น นอกจากนี้พันธุ์วัวชนทางภาคใต้จะได้
ขยายพันธุ์ไปสู่ภาคอื่น ๆ อีกด้วย

“นอกภาคใต้การมีสนามวู้ชช เป็นการขายตลาด วัวราคาสูงขึ้น มีการแข่งขันการซื้อขาย ดีต่อเกษตรกร แต่ของดีจะไปอยู่ที่นายทุน เปิดสนามภาคอื่น ดีตรงที่วู้ชชทางภาคใต้ขยายพันธุ์ไปภาคอื่น” (คนในวงการวู้ชช จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย , 16 พฤศจิกายน 2567)

การมีนโยบายในการเก็บดีเอ็นเอของวู้ชชที่ทางกรมปศุสัตว์อยากจัดทำขึ้น กลุ่มคนวงการวู้ชชในจังหวัดนครศรีธรรมราชเห็นว่า นโยบายนี้เป็นสิ่งที่ดีต่อเกษตรกร ทำให้วู้ชชมีมูลค่าที่สูงขึ้น ซึ่งทางภาคเอกชนมีโครงการที่อยากจัดทำอยู่แล้ว

ส่วนเรื่องการปรับเปลี่ยนรูปแบบสนามให้เป็นสนามกีฬาวู้ชชแบบมาตรฐานตามร่างกฎหมายนั้น เด็กและเยาวชนสามารถเข้าสนามได้นั้น ทางกลุ่มนี้เห็นว่า ตามกฎของสนามวู้ชชปัจจุบันห้ามเด็กและเยาวชนเข้า แต่ถ้าต้องการให้สามารถเข้าได้ต้องปรับแก้กฎหมายที่พื้นที่เฉพาะและทำรั้วที่สูงขึ้นเพื่อป้องกันอันตราย

และการทำสนามกีฬาวู้ชชแบบนานาชาติที่เปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามาเข้าชมได้ จะต้องแบ่งแยกโซนและพื้นที่ที่อยากชัดเจนระหว่างนักพนันและนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้ชม ทางกลุ่มเห็นว่า สนามในภาคใต้ที่สามารถยกระดับได้ ได้แก่ สนามกีฬาชนโคนานาชาติรัษฎุมิ จังหวัดสงขลา และสนามกีฬาชนโคนครตรัง จังหวัดตรัง ซึ่งเป็นสนามขนาดใหญ่และมีพื้นที่กว้างขวาง แต่ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนรูปแบบสนามให้เป็นไปตามกฎหมายใหม่ที่ภาครัฐต้องการยังคงมีค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่สูง

สิ่งที่อยากให้มีในกฎหมายฉบับนี้และนโยบายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อยากให้สนับสนุนส่งเสริมอาชีพเกษตรกรและการเลี้ยงวัว รวมทั้งสนับสนุนการฉีดวัคซีนและชนิดของวัคซีนที่ฉีดจะต้องมีมาตรฐานและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ให้กับสนามชนวัวเพื่อให้ผู้คนสนใจมากขึ้น เปิดช่องทางรายได้ให้กับคนที่อยู่ในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวู้ชชให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ภายในร่างกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมืองและสัตว์แข่งขันมีบางข้อกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับ “พนันสัตว์แข่งขันทางไกลหรือรูปแบบออนไลน์” โดยทางคนในวงการวู้ชชนครศรีธรรมราชมีความเห็นในประเด็นการจัดทำพนันสัตว์แข่งขันออนไลน์แบบถูกกฎหมายว่า คนที่จะได้รับใบอนุญาตจะต้องเป็นคนไทย โดยให้มีบริษัทเพียงเจ้าเดียวเข้ามาทำสัมปทานกับสนามจะทำให้สัญญาณภาพเหมือนกันและไม่มีการแลคเวลาเช่นเดียวกับกีฬาฟุตบอล และเซิร์ฟเวอร์ที่ใช้จะต้องเป็นของต่างชาติซึ่งมีความเสถียร มีข้อกำหนดที่ควบคุมและปลอดภัยมากกว่า

“เซิร์ฟเวอร์ของสิงคโปร์กำลังทำ 1 เว็บสามารถมีบอลล มวย คาบาร่า และกำลังมีวัยรุ่น ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่ชอบวัยรุ่น สนใจแค่ว่าเล่นง่ายมาก 1 เว็บมีuser ไม่ต่ำกว่า 5 ล้าน user อย่างมวยที่ถ่ายทอดสดตามสถานีโทรทัศน์ก็ดึงสัญญาณมาเว็บนี้” (คนในวงการวัยรุ่น จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

“เว็บพนันออนไลน์บางเจ้าที่เห็นกันในปัจจุบันก็ดึงสัญญาณภาพถ่ายทอดสดจากไลฟ์ Youtube และ Facebook โดยไม่แจ้งและไม่ขออนุญาตซึ่งเป็นเว็บเถื่อน” (คนในวงการวัยรุ่น จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

“ถ่ายทอดสดวัยรุ่น Youtube และ Facebook ก็ดึงสัญญาณมาในเว็บ เว็บพวกนี้เป็นเว็บเถื่อนไม่ขออนุญาต ไม่แจ้ง เจตตรงไหนก็เกี่ยวมาเลย” (คนในวงการวัยรุ่น จ.นครศรีธรรมราช ในประชุมกลุ่มย่อย, 16 พฤศจิกายน 2567)

ในส่วนของผู้วิจัยเองมีความเห็นว่า ถ้าจะให้มีการพนันสัตว์แข่งขันในรูปแบบออนไลน์ที่ถูกกฎหมายนั้นนั้น อาจจะต้องมีกฎหมายควบคุมพนันออนไลน์ด้วยที่สามารถควบคุมและลดผลกระทบเชิงลบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

6. บทสรุปและข้อเสนอ

ในช่วงก่อนโควิด ระหว่างโควิด และหลังโควิด บริบทของวงการวัยรุ่นและการพนันได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งตัวกฎหมายและกฎระเบียบที่ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งการพนันวัยรุ่นนั้นเป็นการพนันที่ถูกกฎหมายตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 บัญชี ข. และกฎกระทรวงฉบับที่ 17 พ.ศ. 2503 และการเปิดสนามชนวัวเพิ่มขึ้นได้ตามหนังสือสั่งการ เรื่องการอนุญาตจัดให้มีสถานที่เล่นการพนันชนโค (เปิดบ่อน) ในปี 2563 ทำให้มีสนามชนวัวเพิ่มมากขึ้น และในช่วงการเกิดการแพร่ระบาดของโควิด 19 นั้นได้มีคำสั่งให้ทุกสนามชนวัวได้ปิดตัวลงชั่วคราว ทำให้บางสนามอยู่รอดแต่บางสนามก็อยู่ไม่รอดผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นต้องหาทางสู้และแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในช่วงนั้น จนกระทั่งสถานการณ์โควิด 19 ได้คลี่คลายแต่ถึงอย่างไรนั้นจำนวนคนเข้าสนามลดลง รายได้ลดลง และมีคู่วัฒนน้อยลงจากการที่ภาครัฐได้ออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมซึ่งพวกเขามองว่า ระเบียบเหล่านี้ไม่ได้สอดคล้องกับ

วิถีของพวกเขาและไม่สามารถปฏิบัติจริงได้ และใช้ระยะเวลาเกือบปีกว่าจำนวนคนเข้าสนามและรายได้จะกลับมาเช่นเดิม

ในด้านภาคเกษตรกรรมการเลี้ยงวัวแบบฟาร์มมากขึ้นในช่วงหลังพร้อมกับใช้วิทยาการใหม่ ๆ ควบคู่กับภูมิปัญญาดั้งเดิมในการเลี้ยง และตลาดวัวชนมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นจากการมีการเพาะพันธุ์และพัฒนาสายพันธุ์เพื่อจำหน่ายกันข้ามภาค

ในด้านของการพนันวัวชนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายมิติทั้งจำนวนสนามวัวชนและบ่อนซ้อมที่มีมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาค่าบัตรประตูเข้าที่แพงขึ้นมาจากหลากหลายปัจจัยทั้งจากสนามมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นและมีคู่ชนเป็นวัวดั่งมาชนหรือเงินเดิมพันสูงก็จะทำให้ราคาค่าบัตรประตูมีราคาแพงขึ้นตาม นอกจากนี้ในแต่ละวันที่มีการชนจำนวนคู่ชนมีจำนวนลดลงเหลือเพียง 8-10 คู่ต่อวันและมักจะมีการชนหลังเที่ยงเป็นต้นไป

ในส่วนของประเภทของนักพนันยังคงเป็นคนรุ่นเดิม แต่มีกลุ่มคนที่เป็นเด็กรุ่นใหม่และผู้หญิงเพิ่มมากขึ้นจากเมื่อก่อนที่จะมีเพียงแค่ผู้ชายเข้ามาเล่นในสนาม ซึ่งนักพนันที่เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็จะมีวิธีการที่แตกต่างจากคนรุ่นเก่า คำว่า “คนเท่ากัน วัวเท่ากัน เงินเท่ากัน” ได้เปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่ถ้ามีเงินในลงเดิมพันก็สามารถนำวัวมาชนได้แล้ว ต่างจากคนรุ่นเก่าที่มีเรื่องสถานภาพทางสังคมและบารมีเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงคนรุ่นใหม่เหล่านี้ก็จะใช้ช่องทางโซเชียลในการโปรโมตค่ายวัวของตน คนที่เป็นนักพนันรุ่นใหม่ ๆ นั้นจำนวนหนึ่งก็ตามกระแสโซเชียลมา และพวกเขามีวิธีการนำความรู้แบบวิถีเดิมควบคู่กับวิทยาการใหม่ ๆ ในการดูแลวัว

รวมทั้งการเกิดขึ้นของพนันวัวชนออนไลน์ทำให้เห็นว่า วัวชนไม่ได้เป็นการพนันที่ต้องมีส่วนร่วมโดยตรงหรือต้องอาศัยประสบการณ์ตรงอีกต่อไป แต่สามารถเล่นพนันที่ไหนก็ได้และได้ข้อมูลจากอาชีพใหม่ที่เรียกว่า หูวัว ในการส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการชนวัว การพนันวัวชนออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นทั้งในสนามในการเป็นสปอนเซอร์และคนเล่นพนันสามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านช่องทางโซเชียล แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความห่วงของเวลาระหว่างในพนันออนไลน์และในสนามจริงเกิดขึ้นซึ่งมาจากหลายปัจจัยทั้งระบบอินเทอร์เน็ตและเซิร์ฟเวอร์ไม่เสถียร ดังนั้นถ้าจะจัดให้มีพนันออนไลน์ทางกลุ่มคนในวงการวัวชนเห็นสมควรมีการสัมปทานการถ่ายทอดเพียงเจ้าเดียว ใช้ระบบการถ่ายทอดสดแบบรวมศูนย์ และใช้เซิร์ฟเวอร์ต่างชาติ เพื่อยกระดับมาตรฐาน ลดความเหลื่อมล้ำในการรับชม และเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมวัวชนสู่เวทีสากล

การเปลี่ยนแปลงของวงการวัวชนตั้งแต่ก่อนยุคโควิคจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึง การปรับตัวของผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัวชนทั้งเจ้าของสนาม เจ้าของวัวหรือเจ้าของค่ายวัว เด็กเลี้ยงวัว และชาวบ้านและชุมชนที่มีการปรับเปลี่ยนตามกฎหมายและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ถึงอย่างไรนั้น แม้ว่าจะมีคนรุ่นใหม่เข้ามาแทนที่คนรุ่นเก่าทั้งการเป็นเจ้าของค่ายวัวเองและนักพนันรุ่นใหม่ทั้งนี้ต่างก็มีการปรับใช้ความรู้แบบวิถีดั้งเดิมควบคู่ไปกับวิทยาการและความรู้ใหม่ ๆ ที่พวกเขาได้ และเป้าหมายในการเล่นพนันวัวชนก็ได้เปลี่ยนแปลงไปในอดีตนอกจากได้เงินรางวัลแล้วยังแฝงเร้นในเรื่องของการยอมรับเป็นรางวัลของสังคม ได้เปลี่ยนแปลงไปเน้นเรื่องของการได้จำนวนเม็ดเงินที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในช่วงปี 2567 มีการจัดทำร่างกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมืองและสัตว์แข่งขัน ที่มีฝ่ายเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในการมีการจัดทำร่างกฎหมายฉบับนี้ และสิ่งทีคนในวงการวัวชนอยากให้มีมากขึ้นเพื่อให้ภาคเกษตรกรและวงการวัวชนสามารถอยู่คู่กับสังคมไทยได้ตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอของผู้วิจัยมองว่า การจัดทำร่างกฎหมายนี้จะช่วยให้การพนันสัตว์แข่งขันรวมถึงวัวชนได้ยกระดับเป็นกีฬาอย่างมีมาตรฐาน แต่ทั้งนี้การมีข้อกำหนดที่จะจัดให้มีการพนันในรูปแบบระยะไกลหรือพนันออนไลน์นั้น ควรจะมีกฎหมายพนันออนไลน์เข้ามาควบคุมด้วยเพราะเล็งเห็นถึงผลกระทบในเชิงลบที่จะตามมาถ้าไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม นอกจากนี้ทางภาครัฐควรมีนโยบายที่ช่วยเหลือและให้การสนับสนุนกับผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัวชนทั้งเจ้าของสนาม เจ้าของวัว และเกษตรกร อีกทั้งถ้าจะยกระดับให้สนามวัวชนเป็นสนามกีฬานานาชาติที่รองรับนักท่องเที่ยวด้วยแล้วนั้นก็จะต้องมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่และกฎระเบียบในสนามอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2567). 'สมศักดิ์' เผย จ่อชง ร่างพ.ร.บ.ส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมืองฯ เข้า 'กรม.'

7 พ.ค.. สืบค้นจาก www.bangkokbiznews.com/politics/1123913

พารนี ปัทมานันท์. (2560). **ชนวิ้วประวัติศาสตร์ “โคโหนด”ไล่วิดชนะ”ไอ้ทิว” คว่าเดิมพันเงินสดๆ**

24 ล้าน สนานแทบแตก. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/sentangsedtee/featured/article_28151

มติชน. (2567). **องค์กรสัตว์ หวัน ดัน ‘สัตว์พื้นเมือง-สัตว์แข่งขัน’ ซอฟต์แวร์เวอร์ ยื่นหนังสือ**

รัฐบาลพรงนี้. สืบค้นจาก www.matichon.co.th/politics/news_4423209

รงค์ บุญสวยขวัญ. (2561). **การเมือง เศรษฐกิจ การพนันวิ้วชน.** นครศรีธรรมราช: ศูนย์หนังสือ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รงค์ บุญสวยขวัญ. (ม.ป.ป.). **นายหัววิ้วชน.** สืบค้นจาก www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1.php?url=issues_topic_1/82/1/1/

สำนักงาน ป.ย.ป.. (2567). **การศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมกีฬาสัตว์พื้นเมือง**

และสัตว์แข่งขัน. สืบค้นจาก sto.go.th/news/การศึกษาและจัดทำร่างกฎ/

NationTV. (2564). **พิษโควิดธุรกิจวิ้วชนกระทบขายวิ้วทึงแถมราคาตก.** สืบค้นจาก www.nationtv.tv/main/content/378815610

Thaipbs. (2565). **ผลกระทบ "สนามชนโค" หลังถูกสั่งปิดเกือบ 2 ปี.** สืบค้นจาก www.thaipbs.or.th/program/KeepAround/episodes/84630

Thairat. (2562). **แซมชั้น เอาชนะ อ้ายหม่ง ศึกชนโคเงินเดิมพัน 60 ล้านคู่เอกที่เมืองคอน.** สืบค้น

จาก www.thairath.co.th/news/local/south/1649695